

Jaarverslag 2023

Fairtrade Nederland

Inhoudsopgave

Voorwoord	03
Om niet te vergeten	04
Ontwikkelingen in de markt	06

Ontwikkelingen per categorie:

- Bananen09
- Cacao10
- Koffie & thee 11
- Katoen12

Campagnes13

Verslag van de directie16

Vooruitblik en thema's voor 202419

Verslag van de Raad van Toezicht 22

Financieel beleid25

Risicobeleid27

Financiële rapportage30

Voorwoord

November 2023: alweer 35 jaar geleden dat Max Havelaar/Fairtrade werd opgericht. Het startpunt van de wereldwijde Fairtrade aanpak: een andere manier van produceren - met respect voor mens en milieu - en vooral een nieuwe manier van inkopen, waarmee het traditionele 'vraag en aanbod bepaalt prijs' model werd doorbroken.

We kunnen dit met recht een innovatie noemen want als belangrijke basis voor dit nieuwe systeem, introduceerde Fairtrade de minimumprijs. Een faire ondergrens die de Fairtrade inkopende partij moet respecteren als de marktprijs onder dit punt daalt. Aanvullend aan de minimumprijs betaalt de inkoper een niet-onderhandelbare premie aan de coöperatie of het premie comité. Wat ook nieuw was: de organisatie van boeren of werknemers bepaalt zelf waar de premie in wordt geïnvesteerd. Boeren en werknemers kunnen inmiddels jaarlijks meer dan US\$ 200 miljoen aan premiegeld investeren dat wordt opgebracht via de Fairtrade verkopen in meer dan 150 landen. FLOCERT controleert of het geld goed aankomt en volgens de regels wordt geïnvesteerd.

We zijn trots op dit - helaas nog steeds - vernieuwende systeem dat niet mogelijk was geweest zonder de twee grondleggers: Frans van der Hoff en Nico Roozen. Tot ons grote verdriet hebben we op 13 februari 2024 afscheid moeten nemen van Frans. Hij heeft zijn visie gebouwd op een diepgewortelde overtuiging dat armoede het gevolg is van een wereldhandelssysteem dat niet voor iederéén werkt. Hij bedacht, samen met Nico, een alternatief: Max Havelaar/Fairtrade. De visie van Frans van der Hoff blijft een bron van inspiratie voor alle professionals en vrijwilligers die zich inzetten voor Fairtrade. Hij had een voortrekkersrol op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen en met onze organisatie treden wij nog elke dag in zijn voetsporen.

Tot voor kort was de stap naar maatschappelijk verantwoord ondernemen voor bedrijven op vrijwillige basis. Daarin is met de komst van HREDD wet- en regelgeving zoals CSRD, EUDR en CSDDD verandering gekomen. Bedrijven moeten nu inzicht gaan geven in de risico's op milieu- en mensenrechtenschendingen in hun toeleveringsketens. Als er sprake is van schendingen zal daar actie op moeten worden ondernomen om deze te voorkomen en/of te herstellen.

Fairtrade heeft verschillende innovaties geïntroduceerd om ondernemingen te helpen deze risico's in kaart te brengen en om de schendingen te voorkomen. Een goed voorbeeld daarvan is de Fairtrade Risico Map. Daarnaast zijn er leefbaar loon en

leefbaar inkomen referentieprijzen ontwikkeld voor bananen, koffie en cashewnoten. De referentieprijzen bieden inkopers een ijkpunt waaraan zij kunnen toetsen of hun inkoopprijs voldoende is om een boer in staat te stellen het niveau van leefbaar inkomen en leefbaar loon te bereiken. Fairtrade heeft niet alleen deze bakens voor leefbaar loon en leefbaar inkomen geïntroduceerd maar biedt - via FLOCERT - ook audits aan op deze betalingen, zodat bedrijven via onafhankelijke verificatie hun stakeholders kunnen laten zien hoe zij een bijdrage leveren. Het Fairtrade Nederland team speelt bij de ontwikkeling van de Fairtrade aanpak op leefbaar loon en inkomen een belangrijke aanjagende rol in de internationale Fairtrade organisatie. Zonder de grote drive en betrokkenheid van alle teamleden in samenwerking met Fairtrade International zou het nooit mogelijk zijn geweest de innovaties te brengen.

Voor mij persoonlijk is dit een bijzonder jaarverslag. Het zal het laatste jaarverslag van Fairtrade Nederland zijn waarvoor ik als directeur-bestuurder teken. Na ruim 15 jaar leiding te hebben gegeven aan deze bijzondere en prachtige organisatie ga ik per 1 januari 2025 het stokje aan een opvolger overdragen. De organisatie is stevig en gebouwd op talentvolle en zeer betrokken mensen. De resultaten zijn uitstekend. Ik bedank alle partners, stakeholders en natuurlijk vooral alle medewerkers waarmee ik zo intensief heb samengewerkt voor een hele bijzondere en fijne periode in mijn werkende leven en wens iedereen die betrokken is bij Fairtrade een hele goede (en eerlijke) toekomst toe.

**Alleen samen maken
we de wereld eerlijk!**

**Peter d'Angremond,
Directeur Fairtrade
Nederland**

Om niet te vergeten

In Memoriam: Frans van der Hoff 1939-2024

Op 13 februari 2024 bereikte ons het verdrietige nieuws over het overlijden van Frans van der Hoff. Frans stond samen met Nico Roozen aan de basis van het Max Havelaar keurmerk voor eerlijke koffie, dat wij nu kennen als Fairtrade.

Frans was in vele opzichten een bijzonder mens. Hij werkte vanuit een sterke passie en persoonlijke missie om de strijd met armoede aan te gaan. Een citaat uit een recent interview met Frans illustreert zijn visie op armoedebestrijding: "Op het armoedeprobleem moet een antwoord komen dat verder gaat dan caritas. Caritas, daar ben ik een vijand van, want armoede is een structureel probleem, een probleem dat wordt gemaakt. Het kan anders! Zie de Max Havelaar koffie, het begin van de wereldwijde handel in Fairtrade producten, met inmiddels meer dan anderhalf miljoen boeren en werknemers in achteenvijftig landen." Frans is geruime tijd bestuurslid geweest van Stichting Max Havelaar.

Zijn impact reikte echter veel verder dan alleen Nederland. Hij kan gezien worden als grondlegger van de internationale Fairtrade beweging. Hij bedacht niet alleen het grote Fairtrade idee, maar bracht het ook in de praktijk door de Fairtrade biologische koffiecoöperatie Uciri in Mexico op te richten. Zijn koffiecoöperatie leverde de eerste Fairtrade (Max Havelaar) koffie die in Nederland door Simon Levelt op de markt werd gebracht. Zowel binnen als buiten de Fairtrade beweging was Frans een ware inspiratiebron.

Jos Harmsen krijgt koninklijke onderscheiding

Op 26 april 2023 heeft oud-werknemer Jos Harmsen uit handen van Hans van der Pas, Burgemeester van Rhenen, een koninklijke onderscheiding gekregen voor zijn jarenlange inzet voor eerlijke handel in de wereld. Jos is benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. In de 34 jaar die Jos voor Fairtrade heeft gewerkt laat hij zijn diepe sporen na in wat vandaag de dag het wereldwijde Fairtrade systeem is. Wij zijn enorm trots dat zijn bijdrage aan een eerlijkere maatschappij tot uiting is gekomen in een koninklijke onderscheiding.

Ontwikkelingen
in de markt.

Overview marktontwikkelingen

**BOEREN EN WERKNEMERS
ONTVINGEN €9.1 MILJOEN
PREMIE VANUIT NEDERLAND.
DE GROOTSTE GROEI KWAM
VAN KOFFIE MET +6%.**

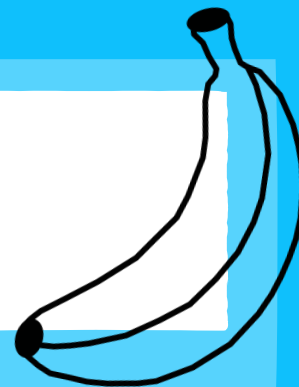
Verkoop Fairtrade producten:

BANANEN

Verkocht in 2023
35.918.346 kg

Verkocht in 2022
36.348.621 kg
daling -1%

Voor bananen is het 2022 volume en premie aangepast als gevolg van een rapportagecorrectie van Del Monte.

**GOED VOOR €1.842.724
FAIRTRADE PREMIE**

CACAO

Verkocht in 2023
26.065.000 kg

Verkocht in 2022
25.781.000 kg

groei +1%

Chocolade groeit door. Plus, ACTION en Tony Choccolony leveren een belangrijke bijdrage aan deze groei.

**GOED VOOR €3.814.537
FAIRTRADE PREMIE**

KOFFIE

Verkocht in 2023
5.449.463 kg

Verkocht in 2022¹
5.006.000 kg

groei + 9%

Koffie laat een mooie groei zien. Er is een stijgende vraag naar duurzame koffie. Wel zien wij dat de volumes sinds de invoering van de nieuwe Fairtrade koffie minimumprijs in Q3 onder druk zijn komen te staan. In 2023 is een inhaalverrekening gedaan met Starbucks (welke niet in de cijfers zit) over de periode 2017 t/m 2023. Starbucks is sinds 2023 geen licentiehouder meer en rapporteerde in 2023 geen omzet.

**GOED VOOR €2.602.280
FAIRTRADE PREMIE**

KATOEN

Verkocht in 2023
1.046.350 stuks

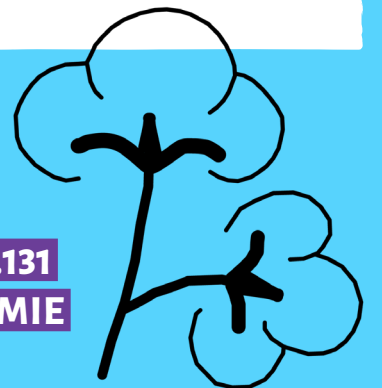
Verkocht in 2022
1.133.000 stuks

daling -8%

Binnen katoen zijn er minder stuks verkocht, maar de stuks die verkocht zijn bevatten meer Fairtrade katoen.

**GOED VOOR €95.131
FAIRTRADE PREMIE**

De rapportages van de premies en volumes over 2023 zijn op basis van de gerapporteerde volumes per jaareinde. Deze kunnen nog wijzigen als gevolg van nagekomen rapportages van licentiehouders. Voor die late nagekomen rapportages is in het financiële verslag wel een reservering getroffen. Ditzelfde geldt voor de vergelijkende cijfers; voor de vergelijkbaarheid is de jaarrekening over vorig jaar aangehouden. Het effect hiervan op de premie en de kilo's is over het algemeen beperkt.

Nieuw op de markt

Deze producten met het Fairtrade logo werden geïntroduceerd in 2023.

Katoen

Overig

Koffie & thee

Cacao

Ontwikkelingen
per categorie.

Ontwikkelingen per categorie

BANANEN

ONTWIKKELINGEN IN PRODUCTIELANDEN

In januari 2023 is de minimumprijs voor bananen verhoogd met 0,2%. De stijging was noodzakelijk door de fors gestegen productiekosten. Daarnaast hebben de bananenproducenten ook te maken gehad met lagere opbrengsten door tegenvallende oogsten als gevolg van de desastreuze bananenschimmelziekte Fusarium Tropical Race 4 (TR4) én effecten van klimaatverandering. Zowel extreme droogte als overstromingen hadden een negatieve invloed op de oogsten. Als gevolg daarvan luiden de belangrijkste bananenproducerende landen de noodklok en riepen op om tenminste Fairtrade prijzen te gaan betalen voor een doos bananen. "Als retailers de Fairtrade minimumprijs betalen, komen de kosten van toegenomen duurzaamheidseisen niet uitsluitend bij de producenten terecht", aldus de groep bananen exporterende landen.

TOEGENOMEN PREMIEBIJDRAGE

De premiebijdrage ligt in 2023 op ruim €1,8 miljoen.

DEZE PREMIE WERD BESTEED AAN:

MARKTONTWIKKELINGEN

In de markt is er veel aandacht voor leefbaar loon. Retailers hebben in 2019 een commitment getekend waarin is afgesproken om in 2025 75% van het leefbaar loongat te overbruggen. Hiervoor zijn het afgelopen jaar mooie stappen gezet om inzichtelijk te krijgen wat het loongat is en welke (loon)instrumenten Fairtrade hanteert om het inkomen van werknemers te vergroten op weg naar een leefbaar loon.

BELEID EN ADVOCACY

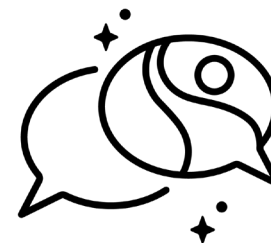
LANCERING VAN LEEFBAAR LOON REFERENTIEPRIJZEN

Fairtrade toont op het thema leefbaar loon 'leiderschap door innovatie' met het berekenen van leefbaar loon referentieprijzen en het in de markt zetten voor Colombia, Dominicaanse Republiek, Ecuador en Peru voor zowel de biologische als de conventionele bananen. De referentieprijs geeft aan welk bedrag er per doos bananen nodig is voor producenten om duurzaam te kunnen produceren én hun werknemers een leefbaar loon uit te betalen. Het biedt inzicht in wat er nog financieel zou moeten worden bijgelegd om een leefbaar loon mogelijk te maken voor de werknemers op bananenplantages die nog onder een leefbaar loon verdienen.

INZET VAN DE FAIRTRADE PREMIE

Een ander belangrijk resultaat dat geboekt is, is dat Fairtrade een extra instrument heeft ontwikkeld om het leefbaar loongat te overbruggen. Als er sprake is van een leefbaar loongat, moet er tot maximaal 30% van de Fairtrade premie worden ingezet om dit gat te overbruggen voor werknemers die nog geen leefbaar loon betaald krijgen. Dit betekent dat voor een groot gedeelte van de Fairtrade bananen een leefbaar loon mogelijk wordt gemaakt, zonder dat een retailer of trader hiervoor extra investeringen hoeft te doen naast de Fairtrade certificering. Dit premiedeel is ook geaccepteerd door IDH als een vrijwillige bijdrage en is vanaf 2024 zichtbaar in de IDH salaris matrix.

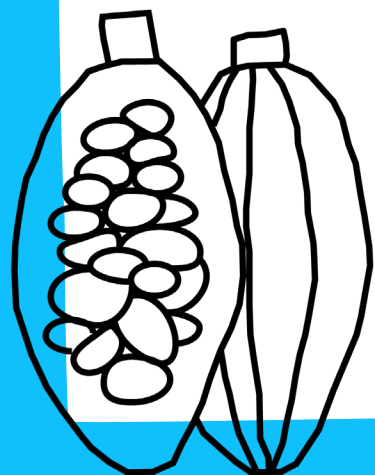
MARKETINGCOMMUNICATIE

In 2023 lag de focus in communicatie naar partners op het thema leefbaar loon. In dit kader hebben we een webinar georganiseerd voor stakeholders die hiermee te maken hebben. Ook hebben we ingezet op het informeren van onze klanten over nieuwe wetgeving zoals CSDDD. Tijdens de Fairtrade Week doneerden PLUS en Coop voor elke verkochte kilo bananen € 0,15 aan een klimaatproject in Colombia. Het doel hiervan was het verbeteren van de productiviteit met focus op duurzaamheid en het verhogen van de inkomens van bananenwerknemers. Om dit project te ondersteunen hebben we consumenten via social media en websites opgeroepen om Fairtrade bananen te kopen bij PLUS en Coop. Deze actie heeft in totaal € 35.000 opgebracht.

CACAO

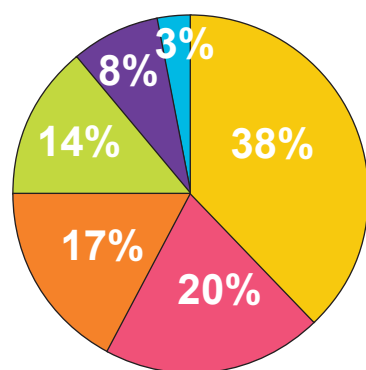
ONTWIKKELINGEN IN PRODUCTIELANDEN

Gesprekken over verduurzaming van de cacaosector vinden voornamelijk in Europa plaats en boeren zitten vaak niet aan tafel. In 2023 namen Fairtrade cacaoboeren het heft in eigen hand door in Ivoorkust een Leefbaar Inkomen Summit te organiseren. Zij gingen in gesprek met bedrijven en beleidsmakers over maatregelen die genomen kunnen worden om boeren in staat te stellen een leefbaar inkomen te verdienen en lieten hen ter plekke zien wat werkt en wat niet werkt. Het topperoverleg heeft geleid tot een oproep vanuit boeren voor goede regelgeving en concrete aanbevelingen voor duurzaamheidsprogramma's en initiatieven voor duurzame cacao.

TOEGENOMEN PREMIEBIJDRAGE

De premiebijdrage is licht gestegen ten opzichte van 2022 naar € 3.814.537.

DEZE PREMIE WERD BESTEED AAN:

- Faciliteiten (transport, opslag ruimtes, kwaliteitscontroles etc.)
- Investeringen leden, werknemers en gemeenschap (onderwijs, gezondheidszorg, inclusiviteit etc.)
- HRM Cooperatie e administratie (certificeringskosten, personeelskosten etc.)
- Extra betalingen aan boeren
- Aanschaf productiemiddelen (landbouw gereedschap (onderwijs, gezondheidszorg, inclusiviteit etc.)
- Training en implementatie goede landbouwpraktijken (kwaliteits verbetering, bodem analyses etc.)

MARKTONTWIKKELINGEN

Sinds dit jaar zijn alle cacao producten van het eigen merk Action gemaakt van duurzaam geteelde en Fairtrade geproduceerde cacao bonen. Dit geldt voor het hele vaste en seizoensassortiment chocolade. Door deze 100% commitment voorziet Action haar klanten van duurzame chocolade van goede kwaliteit tegen de laagst mogelijke prijs. Bij Plus is een duidelijke groei zichtbaar in cacao. Dit is onder meer het gevolg van de fusie met COOP, waardoor ook in de voormalige COOP winkels meer Fairtrade chocolade producten verkrijgbaar zijn. Daarnaast is er door de toevoeging van nieuwe producten, zoals de Lil'Bits van Tony Chocolonely, groei gerealiseerd in de retail schappen.

BELEID EN ADVOCACY

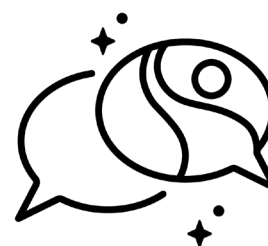

LEEFBAAR INKOMEN

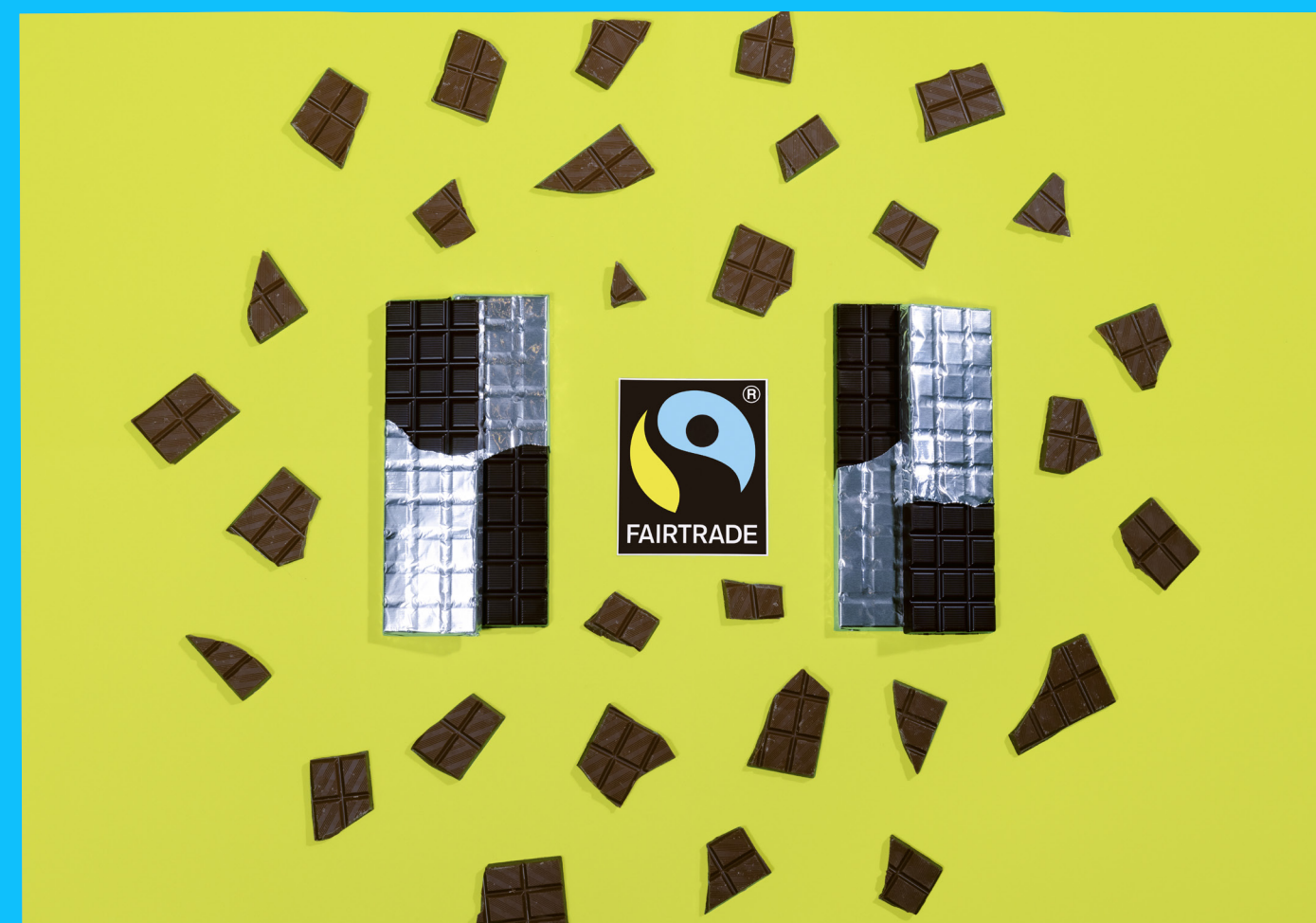
We zijn actief onderdeel van Dutch Initiative for Sustainable Cocoa (DISCO), een sectorinitiatief waarin handel, verwerkers, merkfabrikanten en Retail afspraken hebben vastgelegd ten aanzien van de verduurzaming van de cacao toeleveringsketens. Medio 2023 werd er in de DISCO stuurgroep besloten om belangrijke principes voor verantwoorde inkooppraktijken binnen het partnerschap af te stemmen en te verankeren in actieplannen richting de toekomst. Eerlijke betaling aan cacao boeren zal daarin een belangrijke rol spelen.

Om bij stakeholders de relevantie van Fairtrade te benadrukken, faciliteerden we voor een missie van het Ministerie van Buitenlandse Zaken een bezoek aan een belangrijke Fairtrade coöperatie. Ook reisden we samen met PLUS/Superunie naar Ivoorkust om zelf ter plaatse het verschil te ervaren dat Fairtrade maakt voor boeren coöperaties wat een belangrijke motivatie is voor samenwerking.

MARKETINGCOMMUNICATIE

In 2023 lag de focus in communicatie op social media advertenties voor seizoens-chocolade (Valentijnsdag, Pasen, Sinterklaas en Kerst). Hiermee hebben we 1 miljoen impressies gerealiseerd. Daarnaast hebben we twee onderzoeken uitgevoerd om de perceptie van consumenten over het Fairtrade keurmerk op chocolade producten te meten. Hiermee hebben we licentiehouders kunnen overtuigen van de meerwaarde van Fairtrade.

KOFFIE & THEE

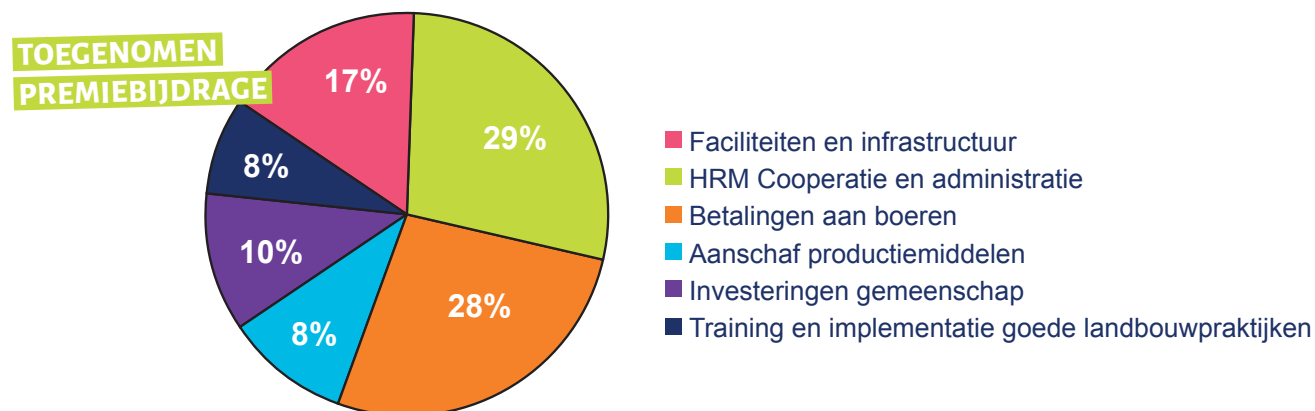

ONTWIKKELINGEN IN PRODUCTIELANDEN

Vanaf 1 augustus 2023 is de nieuwe Fairtrade minimumprijs voor koffie omhoog gegaan. De nieuwe minimumprijs levert een gemiddelde prijsstijging op van 24% voor boeren. Dit is nodig om de stijgende kosten van meststoffen, transport en logistiek te kunnen dekken. Ook het klimaat zet in toenemende mate de koffieproductie onder druk door extreem en onvoorspelbaar weer en de verspreiding van koffieplantziektes. Om zelf een beter beeld te krijgen bij de uitdagingen die boeren ervaren, heeft het koffieteam in 2023 drie koffiecoöperaties bezocht in Guatemala. We zagen onder andere hoe de Fairtrade premie besteed werd aan een empowerment training van vrouwen, biologische koffie productie, een gezondheidskliniek en inkomensdiversificatie projecten zoals lokale marktjes, barista bar en honing productie.

TOEGENOMEN PREMIEBIJDRAGE

De premiebijdrage laat een stijging zien ten opzichte van 2022 naar € 2.602.280

MARKTONTWIKKELINGEN

Koffie laat op jaarbasis een groei zien mede door een groeiende vraag naar duurzame koffie. In tenders voor het out-of-home segment is er steeds meer aandacht voor duurzaamheid. Ook in het retail landschap is er, ook dankzij toenemende wet- en regelgeving, steeds meer belangstelling voor gecertificeerde koffie. Wel zien wij dat de volumes vanaf Q3 door de invoering van de nieuwe Fairtrade koffie minimumprijs onder druk zijn komen te staan. De duurzame ontwikkeling zet zich ook door in koffieverpakkingen. Niet alleen als het gaat om consumenten (verbod op gratis verstrekking van plastic bekertjes voor consumptie onderweg en afhaal) maar ook voor de zakelijke markt wordt gewerkt aan duurzamere oplossingen. Zo ontwikkelde Peeze Geen Verpakking® voor de zakelijke markt. De koffie emmers gaan na gebruik terug, worden grondig gereinigd en krijgen een tweede leven. Zo kunnen de emmers opnieuw gevuld worden met Fairtrade koffie.

BELEID EN ADVOCACY

In 2023 zette Fairtrade stevig in op twee thema's: duurzame aanbestedingen stimuleren met het oproepen tot maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI) en het ontwikkelen van een aanbod op leefbaar inkomen.

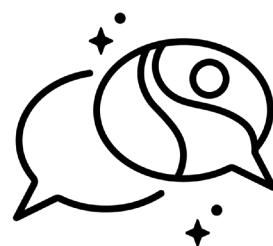
MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD INKOPEN (MVI)

Als Fairtrade Nederland hebben we een voortrekkersrol gespeeld als het gaat om maatschappelijk verantwoord inkopen. Om MVI te bevorderen zijn de banden met relevante stakeholders zoals MVO Nederland en Solidaridad aangehaald. We vernieuwden in samenwerking met gelijkgestemde NGO's de MVI-brochure voor publieke inkopers en schreven een bedrijfsinkoopbrochure, waarmee we in gesprek gingen met grote aanbestedingspartijen en bedrijfsinkopers over duurzame aanbestedingseisen en de rol van Fairtrade. Bovendien hebben we gepleit voor aandacht voor verantwoorde inkoop in Europese wetgeving (CSDDD) wat heeft geleid tot verankering hiervan in de nieuwe wetgeving. Bedrijven moeten nu inzicht gaan geven in de risico's op milieu- en mensenrechtenschendingen in hun toeleveringsketens. Als er sprake is van schendingen zal daar actie op moeten worden ondernomen om deze te voorkomen en/of te herstellen.

LEEFBAAR INKOMEN

Nieuwe leefbaar inkomen referentieprijzen (LIRP's) zijn berekend voor koffie uit Uganda, Nicaragua, Colombia, Indonesië, Ethiopië, Peru en Honduras. Fairtrade maakt de reeds berekende LIRP's openbaar zodat iedereen in de koffiesector onze bevindingen en methodieken kan gebruiken. We zijn trots op de Nederlandse bedrijven die de eerste stap met Fairtrade hebben gemaakt. Daarnaast zijn er inmiddels diverse bedrijven, zoals Fairtrade Original en Lidl, die de vrijwillige leefbaar inkomen referentieprijs hebben omarmd. Deze koplopers laten zien dat het betalen van een eerlijke prijs aan koffieproducenten wel degelijk mogelijk is én haar vruchten afwerpt.

MARKETINGCOMMUNICATIE

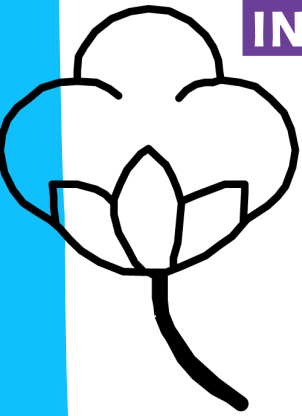
HET BAKKIE IMPACT EVENT

Op 15 juni heeft het koffieteam een koffie-event georganiseerd met als thema: de uitdagingen voor koffieboeren. Wat doet Fairtrade om boeren te ondersteunen om deze uitdagingen te verkleinen? En wat kunnen wij in Nederland doen om deze uitdagingen samen aan te pakken? We zijn hierover in gesprek gegaan met partners en geïnteresseerden die zich zakelijk bezighouden met koffie. Op het podium onder andere inspirerende presentaties van Paulo Afonso Ferreira Júnior, Coffee Manager bij ons producentennetwerk in Latijns-Amerika (CLAC) en John Nuwagaba, General Manager koffiecoöperatie ACPCU uit Oeganda.

KATOEN

ONTWIKKELINGEN IN PRODUCTIELANDEN

Veel katoenboeren leven in armoede en zijn afhankelijk van tussenpersonen in lange en complexe ketens. Als het gaat om aandacht voor duurzame textiel is de katoenboer nog steeds de vergeten schakel. Wereldwijd is slechts 24% van de katoen duurzamer geteeld. Fairtrade katoen wordt geproduceerd door 20 coöperaties met in totaal 40.033 boeren, voornamelijk in India.

Zoals voor de meeste grondstoffen geldt, is ook de prijs van katoen sterk gestegen in 2023. Dit komt o.a. door de stijging van de productie- en logistieke kosten. Helaas komen deze prijsstijgingen vaak niet ten goede aan de boeren aan het begin van de keten.

MARKTONTWIKKELINGEN

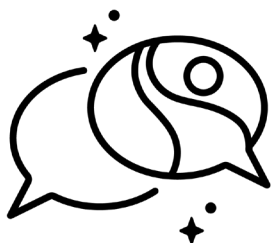
Er is steeds meer aandacht in de markt voor duurzamere katoen. In combinatie met onze inspanningen en campagnes van afgelopen drie jaar heeft dit geresulteerd in nieuwe Fairtrade gecertificeerde partners en producten. Zo hebben we onder andere Brabantia, Suitable en Tiny Miracles mogen verwelkomen als lid van de Fairtrade familie en een mooie pyjama actie kunnen doen met Albert Heijn. Door deze toename ligt de premiebijdrage in 2023 op ruim € 95.000, 6,5% meer dan in 2022.

BELEID EN ADVOCACY

Vanuit een eerdere actie van de Nederlandse Postcode Loterij met Fairtrade handdoeken met katoen van de coöperatie Chetna Organic is er geld beschikbaar gekomen. Dit geld werd ook in 2023 besteed aan het project Clean & Green Villages bij de betreffende coöperatie, gericht op de promotie van economische en ecologische methodes om zo het inkomen van de katoenboeren te verbeteren. Ook hebben we ons hard gemaakt voor een aanbod op recycled katoen. Sinds 2023 loopt er een pilot waarbij Fairtrade katoen te combineren is met recycled katoen; een hele duurzame optie!

MARKETINGCOMMUNICATIE

KIDWORKS

Op maandag 27 maart werd Kidworks gelanceerd, hét uitzendbureau voor kinderen vanaf 7 jaar. Natuurlijk bestond Kidworks niet echt. Het was een onderdeel van een prikkelende bewustwordingscampagne voor zowel consumenten als het bedrijfsleven om aandacht te vragen voor de situatie van katoenboeren, de vergeten schakel in de katoenketen. De campagne bestond onder andere uit radio, digitale billboards, abri's, online en social media (totaal 19.678.543 vertoningen) en werd mede mogelijk gemaakt door de Nederlandse Postcode Loterij.

TERUGBLIK HREDD

Het jaar 2023 stond in het teken van de toenemende verplichting op Human Rights and Environmental Due Diligence (HREDD). Goede wetgeving is belangrijk om verduurzaming van ketens te versnellen, op zowel Nederlands als Europees niveau. Fairtrade Nederland maakte zich hard voor wetgeving die effectief en ambitieus is. Zulke wetgeving stelt boeren en werknemers centraal, borgt verantwoorde en duurzame inkooppraktijken, draagt zorg voor een eerlijkere verdeling van de lasten van het voldoen aan wetgeving (compliance) en gaat 'cut & run'-gedrag van bedrijven tegen.

Samenwerking op dit gebied is ontzettend belangrijk gebleken. Zo trokken we op met collega's binnen het internationale Fairtrade systeem en het Fair Trade Advocacy Office (FTAO) in Brussel. We leverden diverse bijdragen aan het leer- en ontwikkelingstraject van internationale beleidsmedewerkers van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en pleitten voor brede Europese ondersteuning van de Nederland-Belgische Leefbaar Loon/Inkomen verklaring om te onderstrepen dat duurzaamheid niet mogelijk is zonder een fatsoenlijk inkomen voor de mensen aan het begin van de toeleveringsketens. Op uitnodiging van de Commissie Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (BHOS) nam ons producentennetwerk CLAC deel aan een ronde tafel in de Tweede Kamer over 'mandatory corporate social responsibility'. Ook onderstreepten we samen met het MVO Platform en het Nederlandse bedrijfsleven het belang van internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO) wetgeving. In Brussel kwam het uiteindelijk voor de Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD) in december tot een politiek akkoord, werden de EU Deforestation Regulation (EUDR) en Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) gepubliceerd en kreeg de Forced Labour Regulation (FLR) vorm.

Naast lobby op wetgeving hebben we concrete tools voor boeren én bedrijven gemaakt om hen te helpen wet- en regelgeving goed in te passen. Zo lanceerden we een nieuwe Fairtrade Risico Map: een interactieve tool die de meest opvallende mensenrechten- en milieurisico's in kaart brengt voor de producten en landen waarin Fairtrade werkt. De tool geeft inzicht in de grondoorzaken van deze risico's en laat zien hoe een goede risicobeoordeling aan de basis staat van duurzame toeleveringsketens.

Campagnes.

Fairtrade Week

FAIRTRADE WEKEN

Tijdens de Fairtrade Weken zetten we ons samen met onze partners en vrijwilligers van de Fairtrade Gemeenten in om aandacht te vragen voor Fairtrade & Fairtrade producten.

DE FAIRTRADE WEKEN VONDEN PLAATS IN:

Week 19: 6-15 mei

Week 44: 28 oktober-5 november

Tijdens de Fairtrade Weken hebben we de volgende resultaten bereikt:

FAIRTRADE WEEK VOOR- EN NAJAAR

- Retailmedia: **9M** vertoningen
- Radio: **7.5M** bereik
- Podcast: **31.5K** impressies
- Actiefolder: **5.9M** impressies

BRANDCAMPAIGN

Eind 2023 hadden we naast de Fairtrade Week de mogelijkheid om extra bewustwording voor het Fairtrade keurmerk te creëren. Dit hebben we gedaan door middel van een landelijk abri campagne, online video, sponsoring in magazines en podcasts. Dit heeft geresulteerd in veel extra bereik.

- Abri-campagne: **9.3M** impressies
- Online video op NPO, Youtube & eigen kanalen: **3.6M** vertoningen
- Branded content magazines: **4M** impressies
- Social media ads: **5.M** impressies
- Sponsoring diverse podcasts: **220K** vertoningen
- Boodschappenpolitie met Tiktoker Koen: **962K** impressies

Hoe eerlijk ben jij?

Verslag
van de directie.

Verslag van de directie

DE VISIE

De visie van Fairtrade Fairtrade is: Een eerlijke wereld met gelijke kansen voor iedereen. Om deze visie te verwezenlijken staat Fairtrade voor het veranderen van de bestaande inkooppraktijken ten gunste van boeren en werknemers in landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië. Het keurmerk is de wereldwijd herkenbare schakel tussen coöperaties, plantages en consumenten.

De Fairtrade visie komt tot leven in:

1. het samen sterk principe: boeren en werknemers organiseren zich.
2. de heldere regels ten aanzien van mensenrechten en milieu.
3. een eerlijkere verdeling van het geld in de keten (inkopers betalen ten minste de Fairtrade minimumprijs en aanvullend de niet-onderhandelbare premie).

Zo faciliteert Fairtrade bedrijven om duurzaam geproduceerde producten op een verantwoorde manier in te kopen. Voor de boeren en werknemers betekent dit een kans om via inkomen uit eigen werk een duurzaam bestaan op te bouwen. Via het wereldwijd bekende Fairtrade keurmerk kunnen Fairtrade partners hun verantwoorde inkopen communiceren naar hun klanten.

Onze doelstellingen:

1. Volumegroei. Boeren en werknemers in Afrika, Latijns-Amerika en Azië kunnen hierdoor meer producten tegen Fairtrade voorwaarden afzetten.
2. Het creëren van een hefboom op onze eigen activiteiten door een community te bouwen van klanten en stakeholders, die de Fairtrade principes uitdragen.
3. Leefbaar inkomen en leefbaar loon wordt de norm in verduurzaming van waardeketens.

ONS FAIRTRADE NEDERLAND TEAM

Leidend bij de aansturing van het team zijn de waarden vertrouwen, verantwoordelijkheid en vrijheid. Door hier consequent aan te werken is er met elkaar een organisatiecultuur ontwikkeld waar mensen zich prettig voelen en tot een uitstekende (team)prestatie komen.

In 2022 hebben wij besloten om 'agile' te gaan werken. Wij zijn eerst met het koffieteam gestart. In 2023 volgde het bananenteam. De resultaten zijn helder: teams sturen zelf scherper op resultaten, worden zich veel bewuster van de inzet van middelen en stemmen beter onderling af.

Gemiddeld genomen blijven medewerkers lang voor Fairtrade werken. Dat maakt het vertrek van een goed ingewerkte medewerker uit een relatief klein team daarom extra lastig. Helaas hebben wij in 2023 een aantal teamleden zien vertrekken. Maar we hebben ook nieuwe, talentvolle teamleden weten te werven. We hebben veel aandacht besteed aan het inwerken van deze nieuwe collega's.

Net als in voorgaande jaren werd er in de tweede helft van het jaar een 'temperatuur check' gedaan naar de tevredenheid van medewerkers. Gekozen is om deze check uit te laten voeren door en via de gestandaardiseerde methode van Great Place to Work. In 2023 is een positieve score behaald van 88%, in lijn met de score van het voorgaande jaar. Hiermee is Fairtrade Nederland officieel 'Great Place to Work' gecertificeerd.

INTEGRITEIT

Fairtrade Nederland heeft de internationale Fairtrade code voor integriteit overgenomen en geïmplementeerd. Deze gaat in op een breed spectrum van integriteitsaspecten. In 2023 heeft de werkgroep Diversiteit en Inclusie (DEI) weer aandacht besteed aan het creëren van meer bewustwording voor dit onderwerp en teamleden laten zien wat ze nog niet zagen. In de Great Place to Work Monitor is een aantal specifieke vragen opgenomen over diversiteit en inclusie. Aan de hand van deze vragen kunnen wij in de toekomst gaan zien of inspanningen de gewenste resultaten opleveren. In werving en selectieprocessen wordt er actief gestuurd op diversiteit en inclusie.

Het DEI team heeft samen met het Marketing & Communicatie team een workshop georganiseerd om ons eigen vocabulaire te toetsen en te ontwikkelen. Het resultaat is dat alle teamleden bewuster kiezen welke woorden wel en welke niet te gebruiken.

Fairtrade Nederland heeft, voor haar medewerkers en stagiairs een vertrouwenspersoon. Er zijn bij de vertrouwenspersoon in 2023 geen meldingen binnen gekomen. Voor mensen of organisaties die samenwerken met Fairtrade, hebben wij op de website de mogelijkheid om via een klachtenprocedure te reageren. Er zijn in 2023 geen gerapporteerde incidenten. Er wordt vanuit Fairtrade International gewerkt aan een centraal meldpunt voor klachten. Zodra dit operationeel is, zal ook Fairtrade Nederland daarop aangesloten worden. Migratie van de klachtenprocedure voor individuen en organisaties naar de professionele opzet van Fairtrade International geeft invulling aan het advies dat wij in 2022 kregen van het CBF.

MARKTONTWIKKELINGEN

In 2023 stegen de verkopen van producten met het Fairtrade keurmerk in Nederland met 6%. Dit staat voor een significante groei in impact voor de boeren en werknemers op plantages die aan het beginpunt van deze volumes staan. Zij konden investeren in een betere toekomst door het ontvangen van € 9.1 miljoen premie en de minimumprijs die gold als de wereldmarktprijs laag was. Ondanks de druk op kosten bij vele bedrijven die voortkomt uit de effecten van inflatie kon deze extra groei in duurzaamheid gerealiseerd worden. De groei komt zowel uit de grote categorieën koffie en cacao, maar ook uit opkomende categorieën zoals kookproducten en koude dranken.

De hoge inflatie heeft nogal wat verschuivingen teweeggebracht binnen Retail. Zo zagen wij een verschuiving van A-merken naar private label en van full-service Retail naar discount. Omdat wij een goede spreiding over afzetkanalen en A-merken en private label nastreven heeft dit niet tot een negatief effect geleid op de afzet. Vooral in cacao zien wij de effecten van een actieve sector. Fairtrade is zodanig gepositioneerd om bedrijven te helpen invulling te geven aan plannen die ertoe gaan bijdragen dat de doelstellingen van de Dutch Initiative for Sustainable Cocoa (DISCO) gerealiseerd kunnen worden. Directe aansluiting van de Fairtrade programma's en interventies op de DISCO doelstellingen helpen om bij bestaande licentiehouders het commitment te verdiepen en om nieuwe licentiehouders te verwelkomen.

Binnen de bananensector speelt een vergelijkbare trend, maar dan vanuit het Retail commitment om in 2025 te komen tot betaling van leefbare lonen in de bananensector. Met de gevestigde Fairtrade premiecomités heeft Fairtrade een nuttige, beproefde en gecontroleerde financiële infrastructuur ontwikkeld die gebruikt kan worden om loongaten te overbruggen. Dit wordt nu al effectief ingezet in een belangrijk bananenproducerend land als Colombia. Een propositie die goed aansluit op waar marktpartijen nu mee bezig zijn. Er zijn diverse samenwerkingen op leefbaar inkomen en leefbaar loon in cacao, koffie, bananen en thee. Ook is er in 2023 veel aandacht geweest voor de effecten van Europese wetgeving op boeren en op onze klanten. Zoals de ontbossingswetgeving EUDR en de rapportageverplichting vanuit CSRD.

LICENTIE-INKOMSTEN

De licentie-inkomsten bedroegen in 2023 € 3.5 miljoen ten opzichte van € 3.2 miljoen in 2022. Hiermee is een sterke groei van 9% gerealiseerd. De groei wordt breed gedragen vanuit meerdere categorieën en vanuit zowel bestaande als nieuwe klanten.

Een significant deel (36,2%) van de licentie-inkomsten wordt afgedragen via de membership fee aan Fairtrade International. Van de membership fee wordt circa 75% aangewend voor de financiële ondersteuning van de producenten netwerken (PN's). De PN's geven directe ondersteuning aan boeren en werknemers via programma's. Daarnaast zorgen zij lokaal voor de belangenbehartiging van boeren en werknemers. Het resterende deel dekt de kosten die Fairtrade International maakt om de standaarden, programma's en centrale services te ontwikkelen.

INTERNATIONAAL

Fairtrade International heeft afgelopen jaar belangrijke stappen gezet op het vlak van leefbaar loon en leefbaar inkomen. In de bananensector werd een innovatief programma gelanceerd, gebaseerd op leefbaar loon referentieprijzen die, voor de belangrijkste bananen-producerende landen, zijn vastgesteld. Licentiehouders en andere stakeholders reageerden positief op deze lancering. Daarnaast is er een impact reporting tool ontwikkeld waarin licentiehouders en andere stakeholders de effecten van de Fairtrade investeringen kunnen monitoren. Ook in de productcategorieën koffie en (cashew)noten zijn leefbaar inkomen referentie prijzen gelanceerd. Fairtrade International heeft verschillende standaarden aangepast op nieuwe wet- en regelgeving (onder andere EUDR). Daarnaast zijn er vanuit Fairtrade stappen gezet om boerderijen van cacaoboeren te 'geo-taggen' waarbij de coördinaten van een boerderij worden vastgelegd. Zo kan via satelliet monitoring worden vastgesteld of er al dan niet sprake is van illegale ontbossing. Tevens is er een contract gesloten met Satelligence, een satelliet monitoring service waarmee ontbossing in kaart gebracht kan worden. Vanuit de EUDR moet aangetoond kunnen worden dat de cacao van een boerderij komt die niet op een ontbost stuk grond ligt.

**Vooruitblik en
thema's 2024.**

PLANNEN EN THEMA'S

VOOR 2024:

Binnen de kaders van de mondiale strategie van het Fairtrade systeem richt Fairtrade Nederland zich de komende jaren (2021-2025) op het vergroten van haar impact via volume én een grotere zichtbaarheid, reputatie en perceptie van Fairtrade als een uniek handelsmodel, met een duidelijke toegevoegde waarde: een eerlijke prijs en leefbaar loon en inkomen als voorwaardenscheppende mensenrechten.

LEEFBAAR LOON

De vraag naar hoe er met Fairtrade wordt toegewerkt naar een leefbaar loon neemt toe. Retailpartners willen graag in detail weten hoe hun betalingen al dan niet via premiecomités bij die werknemers (op bananenplantages) terecht komen die nog onder een leefbaar loon verdienen. In 2024 zal er daarom gewerkt worden aan een draaiboek voor de Fairtrade premiecomités en criteria waaraan contracten moeten voldoen om de geldstromen te kunnen traceren en eventueel auditen.

LEEFBAAR INKOMEN

Komend jaar staat in het teken van de herziening van de leefbaar inkomen referentieprijzen in cacao en wordt deze ook berekend voor nieuwe origines in koffie en bananen. Het zich kunnen onderscheiden op het gebied van leefbaar loon en inkomen is voor koplopers in toenemende mate van belang. Daarom zullen we ook de mogelijkheden gaan verkennen om leefbaar loon en inkomen onderdeel te gaan maken van een verifieerbare standaard.

HREDD

HREDD wordt concreet met voorbereiding op de ontbossingswetgeving, rapportage-wetgeving en de CSDDD. Hiervoor gaan we in gesprek met bedrijven om te horen hoe zij dat doen en hoe Fairtrade daaraan kan bijdragen. Fairtrade volgt implementatie van (Europese) HREDD-wetten in Nederland op de voet en ontwikkelt de HREDD-services verder aan de hand van deze informatie.

BANANEN

Ook in 2024 blijven we innoveren en willen we vooroplopen. Naast de ondersteuning die we onze partners blijven bieden op het gebied van leefbaar loon, gaan we hen ondersteunen met ons nieuwe Bananendashboard. In dit dashboard, dat in 2024 wordt gelanceerd, is veel informatie te vinden over premiebestedingen, de rol van Fairtrade in HREDD en diverse projecten.

Daarnaast werken we door op een alomvattende aanpak om de bananensector verder te verduurzamen. Met niet alleen aandacht voor leefbaar loon, maar ook voor leefbaar inkomen, HREDD en klimaat. Dit alles sluit goed aan op initiatieven zoals Sustainability Initiative Fruit and Vegetables (SIFAV), waarbij de focus ook ligt op ecologische en sociale verduurzaming van de fruitsector.

Om tenslotte de impact op gecertificeerde plantages en coöperaties zo groot mogelijk te laten zijn, is er vanaf april 2024 een sluiting van het bananenregister. Dat betekent dat er geen nieuwe plantages gecertificeerd kunnen worden en er minder risico is op versnippering van onze positieve impact op de levensstandaard van werknemers en bananenproducenten.

CACAO

Fairtrade heeft de basis gelegd voor leefbaar inkomen in cacao. Samen met Tony's Chocolonely lanceerden we in 2019 de leefbaar inkomen referentieprijzen (LIRP). Aan de hand van opgedane nieuwe inzichten, aangevuld met een stakeholder consultatie in de eerste helft van 2024, verwachten we voor het einde van 2024 een herziene LIRP te publiceren.

In DISCO en in samenwerking met maatschappelijke organisaties blijven we ons in 2024 inzetten voor het hoger leggen van de lat als het gaat om verantwoord inkoopgedrag. We zullen ons portfolio van samenwerkingsmogelijkheden blijven promoten en uitbreiden en interventies op maat aanbieden om gezamenlijk een leefbaar inkomen voor cacaoboeren te realiseren. Zo zullen we naast de mogelijkheid voor reguliere samenwerking op Fairtrade certificering en LIRP programma's het Shared Impact model verder ontwikkelen. Hierop zullen wij de komende jaren stevig inzetten omdat we geloven in de kracht van samenwerking. Het model stelt commerciële partners in staat om met Fairtrade ook onderling samen te werken en biedt dus een mooie manier voor commerciële partners om aan de DISCO doelstellingen te kunnen voldoen.

KOFFIE

Het wordt spannend wat de nieuwe minimumprijs gaat betekenen voor de inkoop van Fairtrade gecertificeerde koffie. Vanwege vele globale spanningen en inflatie verwachten wij druk op de keuze voor duurzame koffie. Wel zien wij toenemende regel- en wetgeving, zoals CSRD en de EUDR, als een kans voor de groei van Fairtrade gecertificeerde koffie, omdat bedrijven gedwongen worden zich te verdiepen in de herkomst van hun producten en worden verplicht risico's op mensenrechten- en milieurechtschendingen te mitigeren.

KATOEN

Net als bananen, koffie en cacao is katoen inmiddels een speerpunt van Fairtrade Nederland en wordt deze categorie meegenomen in alle activiteiten van Fairtrade. In 2024 willen we verder bouwen op de campagnes en de vele gesprekken die we hebben gevoerd. Met als doel het gecertificeerde katoenvolume onder Fairtrade keurmerk verder te vergroten en hiermee verschil te maken voor de katoenboeren die aan het begin van de lange complexe keten staan. Wij verwachten in 2024 een aantal lopende leads om te kunnen zetten in commitments.

JAARKALENDER 2024

campagnes

speciale dagen

product focus

thema focus

events/ beurzen

31/03 - 01/04
Pasen

14 feb

Valentijnsdag

20 feb

Wereldag voor
Sociale Rechtvaardigheid

8 mrt

Int. Vrouwendag

17 apr

Wereld Bananendag

15 - 24 apr

Fashion Revolution
Week

1 mei

Dag van de Arbeid

11 mei

World Fair Trade day

12 mei

Moederdag

5 juni

Wereldmilieudag

6-9 juni

EU parlaments-
verkiezingen

12 juni

Werelddag tegen
Kinderarbeid

16 juni

Vaderdag

1 juli

Keti-Koti

2 juli

Int. Dag van de
Coöperatie

7 juli

World Chocolate Day

12 aug

Dag van de Jeugd

13 sep

Int. Dag van de Chocolate

1 okt

Int. Dag van de Koffie

7 okt

Wereld Katoendag/
Int. Dag voor
Fatsoenlijk Werk

16 okt

Wereldvoedseldag

Chocolade
Feestdagen

Chocolade
Feestdagen

10 dec

Int. Dag van de
Mensenrechten

15 dec

Int. Dag van de Thee

31 dec

Oud en Nieuw

Januari

Februari

Maart

April

Mei

Juni - Augustus

September

Oktober

November

December

SHA

Leefbaar loon/-inkomen

Leefbaar loon/-inkomen

Fairtrade Basics

Leefbaar inkomen/-loon

Ontbossing

Leefbaar inkomen

Kinderarbeid

Klimaat

Decent Work

Klimaat

Kinderarbeid

Gendergelijkheid

5-11 feb

Amsterdam Cocoa Week
WCF + Chocoo

7-9 feb

ISM
Fruit Logistica

18 apr

Purpose Days XL

21 - 24 apr

World Cocoa Conference
Brussel

mei

Clac Forum Banana
Coffee

14-15 mei

FTA Cocoa Forum, FTA
Regional Conference

juni

Fairtrade Academy

10 okt

Fruit Attraction
Madrid

11 - 24 nov

COP29

25 - 27 nov

Forum on Business
and Human Rights

**Verslag van de
Raad van toezicht.**

De Raad van Toezicht (RvT) komt vier keer per jaar bijeen voor een reguliere (kwartaal)vergadering. Daarnaast heeft de raad één keer per jaar een strategische sessie, samen met de directie. De RvT heeft zich ten doel gesteld om naast het toezicht houden ook klankbord te zijn voor het management en zo mogelijk het management van Fairtrade Nederland te adviseren.

De RvT streeft naar een maximale diversiteit qua samenstelling. Hierbij wordt onder andere gekeken naar gender, leeftijd, culturele achtergrond en kennis en ervaring. Binnen de RvT is er een remuneratie commissie die zich onder andere bezighoudt met het beloningsbeleid, het opvolgingsbeleid en de jaarlijkse evaluatie van de directie. Daarnaast is er een audit commissie die zich toelegt op de financiële inrichting, het auditplan en de jaarrekening.

In 2023 is door de RvT aandacht besteed aan de resultaten van Fairtrade. Naast financiële resultaten en de KPI's is stilgestaan bij de promotiecampagnes, marktontwikkelingen, de effectiviteit van de strategie en de impact van Fairtrade. Aangezien er in 2023 een voor Fairtrade Nederland hoog personeelsverloop was, is er gesproken over de redenen waarom medewerkers zijn vertrokken en of er procesmatig exitgesprekken worden gevoerd. Het laatste gebeurt waardoor ook de redenen voor vertrek inzichtelijk zijn. Dit lag vooral in het feit dat de vertrokken teamleden een mooie kans voorbij zagen komen, in combinatie met leeftijd ("als ik nog iets anders wil gaan doen moet ik dat nu doen").

De organisatie heeft door dit verloop veel aandacht besteed aan het aantrekken en inwerken van nieuwe teamleden. Het jaarverslag is vastgesteld en goedgekeurd, de directeur bestuurder is decharge verleend. De RvT heeft in de tweede helft van 2023 een 'extra investeringsplan' goedgekeurd, om de ontwikkeling van Fairtrade in Nederland nog krachtiger te ondersteunen. In het kader van het extra investeringsplan is er specifiek gesproken over de mogelijke effecten van de extra investeringen op de liquiditeit van de organisatie. Conclusie was dat de organisatie dit investeringsplan kan dragen. Ook is er gesproken over het functioneren van de Fairtrade organisatie in Nederland en Fairtrade International en de ontwikkelingen op gebied van personeel, cultuur, de nieuwe manier van werken, inclusief de benodigde processen en systemen.

De RvT heeft de risico's en de financiële analyse van de organisatie besproken en evalueerde haar eigen functioneren. Martijn van Dam is voor een tweede termijn benoemd als voorzitter, daarnaast zullen Eric Drok (+2 jaar) en Sietze Montijn (+1 jaar) gebruik maken van de 'override-termijn' van maximaal 2 jaar. Dit om een goede overgang van bestaande naar nieuwe RvT leden te garanderen.

Twee leden van de RvT, Sjaak de Korte en Willem Lageweg, hebben afscheid genomen. Wij bedanken Sjaak en Willem voor hun lange commitment en de waardevolle bijdrage die zij hebben geleverd. Lydi Siebers is 1 juli 2023 aangetreden als nieuw Raad van Toezicht lid.

Na 15 jaar succesvol leiderschap zal Peter d'Angremond per 31 december 2024 terugtreden als directeur bestuurder. De RvT heeft samen met Peter gezocht naar een goed moment om de rol van directeur bestuurder over te dragen. Aangezien de organisatie stevig staat en de resultaten uitstekend zijn, kan de organisatie een dergelijke wissel nu goed aan. Tot het moment van overdracht is er ruimschoots de tijd om, met betrokkenheid van het team, het werving en selectieproces in te richten.

Het is nadrukkelijk de ambitie van de RvT om de ontwikkeling van de organisatie in de huidige lijn voort te zetten. Fairtrade doet het uitstekend, de strategie levert goede resultaten op, de organisatie steunt op geweldige talenten en een stevig management. Daar willen wij op voorbouwen.

Wij danken Peter voor zijn fantastische bijdrage aan de ontwikkeling van Fairtrade in Nederland de afgelopen 15 jaar. Onder zijn leiding heeft de organisatie een mooie groei doorgemaakt, zowel in impact voor boeren en werknemers als ook in professionaliteit en teamspirit in de organisatie. Daarnaast heeft hij ook internationaal zijn bijdrage geleverd aan de professionalisering en impactgroei van Fairtrade. Tenslotte wil de RvT wil graag het management en de staf van Fairtrade Nederland bedanken voor haar enorme inzet en bijdrage aan de verdere ontwikkeling van Fairtrade in 2023.

Namens de RvT

Martijn van Dam (voorzitter)

Verslag van de Raad van Toezicht

RVT-LEDEN

Martijn van Dam
Voorzitter

NEVENFUNCTIES:

- Bestuurder Stichting Nederlandse Datakluis
- Voorzitter Van Gogh Nationaal Park (vanaf maart 2023)
- Voorzitter Commissie Toezicht Financiën Politieke Partijen (juni 2023)
- Lid RvC CZ Groep
- Lid Raad van Advies North Sea Farmers
- Ambassadeur Transitiecoalitie Voedsel

Eric Drok
Voorzitter audit commissie

NEVENFUNCTIES:

- Voorzitter RvC Aegon Bank NV (Knab bank)
- Vice Voorzitter RvC Commonwealth Bank of Australia (Europe) NV
- Lid RvC ABN AMRO Clearing Bank NV
- Lid Stichtingsbestuur Leonum
- MD stichting Mondu Netherlands

Sietze
Montijn

NEVENFUNCTIES:

- Dga Advies-bureau Montijn Advies Sustainability & Public Affairs

Rowena
Achterkamp

NEVENFUNCTIES:

- Strategisch Adviseur Duurzaamheid a.i. Centraal Orgaan Opvang Azielzoekers (COA)
- Gast docent Executive Master Finance & Control, Nyenrode Business Universiteit

Lydi
Siebers

NEVENFUNCTIES:

- CMO Benelux HelloFresh (t/m sep 2023)
- Managing Director Postcode Loterij (vanaf oktober 2023)
- Managing Director Vrienden Loterij (vanaf oktober 2023)
- Lid audit commissie Fairtrade Nederland

Lynn
Zebeda

NEVENFUNCTIES:

- Co-founder Catalytic
- Faculty member THNK School of Creative Leadership
- Lid Raad van Toezicht MVO Nederland
- Bestuurslid Solar Biennale
- Creative council Church of Climate Change

Peter d'Angremond
(Directeur Fairtrade
Nederland)

NEVENFUNCTIES:

- Lid Advisory Council FairClimateFund
- Bestuurslid Stichting Fairtrade Gemeenten Nederland
- Lid Advisory Board MICM, the Hague University
- Lid Raad van Advies Plastic Soup Surfer

Financieel
beleid.

Financieel beleid

Het financiële beleid is gebaseerd op zes indicatoren.

SOLVABILITEIT

Om de continuïteit van Fairtrade Nederland te waarborgen, worden er reserves aangehouden. De richtlijn van het CBF voor de hoogte van de reserves is maximaal anderhalf keer de kosten van de werkorganisatie. Vanwege haar incidentele karakter is de inkoopwaarde van de NPL-prijzen (zie onder Baten Loterijorganisaties) niet meegenomen in de kosten van de werkorganisatie. De bovengrens voor de reserves is € 6.610.949. Aan deze norm is voldaan.

In 2023 is de norm voor de minimale gewenste omvang van de continuïteitsreserve aangepast naar de hoogste van de volgende twee normen:

1. 25% van de kosten van de werkorganisatie (€ 1.101.825);
2. het totaal van de risicomatrix dat volgt uit het risicobeleid (€ 1.150.000).

Dit betekent voor 2023 dat het besteedbaar vermogen minimaal gelijk moet zijn aan het totaal van de risicomatrix die volgt uit het risicobeleid. Dit resulteert in een minimale norm voor het eigen vermogen over 2023 van € 1.150.000 (2022: € 1.150.000). De continuïteitsreserve is € 1.681.214 en ligt daarmee boven deze norm.

LIQUIDITEIT

Aan het einde van 2023 is Fairtrade Nederland liquide genoeg om aan haar verplichtingen te voldoen. De organisatie kiest ervoor haar financiële middelen niet te beleggen in risicovolle waardepapieren, zoals beursgenoteerde aandelen. Aan de norm op het gebied van veilige beleggingen is voldaan. Er zijn geen afschrijvingen van debiteuren en de vlottende activa overstijgen de kortlopende passiva ruimschoots.

De organisatie heeft alle spaarrekeningen ondergebracht bij Rabobank.

DIVERSIFICATIE

Fairtrade Nederland streeft ernaar niet te afhankelijk te zijn van bepaalde productgroepen of distributiekanaalen. Het aandeel in de licentie-inkomsten van een bepaalde productgroep zal idealiter niet boven de 50% van het totaal komen. Alle categorieën blijven onder de 50% norm. Door de groei van andere productgroepen daalt de afhankelijkheid van één productgroep verder.

Voor de distributie van Fairtrade producten is de organisatie afhankelijk van een beperkt aantal spelers. Het verdelen van de afzet over meerdere producten, supermarkten en de zakelijke markt is essentieel voor risicospreiding.

WAARDEOVERDRACHT

Een van de doelstellingen van Fairtrade Nederland is bijdragen aan de ontwikkeling van boeren in Afrika, Latijns-Amerika en Azië. Deze ontwikkeling kan op vele manieren plaatsvinden, waarbij een scala aan relevante indicatoren een rol spelen. Stabiliteit van inkomsten – ook in moeilijke tijden – is een belangrijk middel om de ontwikkeling te ondersteunen. Fairtrade draagt bij aan die stabilisatie door middel van een gegarandeerde minimumprijs en de Fairtrade premie. Als onderdeel van de financiële strategie acht de organisatie het van groot belang een doelstelling te formuleren die de financiële voordelen van boeren afzet tegen de systeemkosten van Fairtrade Nederland. De financiële voordelen (ook wel waardeoverdracht) zijn (is) als volgt gedefinieerd:

FAIRTRADE AFZET X (FAIRTRADE MINIMUMPRIJS + FAIRTRADE PREMIE)

Doordat ook de dollarkoers van invloed is op marktprijzen, is deze doelstelling niet geheel door Fairtrade Nederland te beïnvloeden. De systeemkosten daarentegen zijn wel geheel door Fairtrade te beïnvloeden. De organisatie wil tegen zo laag mogelijke systeemkosten de waardeoverdracht aan boeren optimaliseren. Als uitgangspunt voor de systeemkosten neemt Fairtrade Nederland de licentiebijdragen. De organisatie stelt als norm dat de systeemkosten maximaal 10% van de waardeoverdracht mogen bedragen. Deze normering is gebaseerd op de ANBI-richtlijn om 90% van de fondsen te besteden aan de doelstelling.

De licentiebijdrage na korting bedraagt in 2023 € 3.565.867 (2022: € 3.199.136) en de waardeoverdracht € 91.000.000 (2022: € 94.000.000). De systeemkosten bedragen € 4.407.299 en zijn daarmee over 2023 4,8% van de waardeoverdracht (2022: 3,4%). Dit betekent dat binnen de norm van maximaal 10% is gebleven. De norm heeft beperkingen, maar is wel een maatstaf die de verhouding weergeeft tussen de kosten van Fairtrade Nederland en de financiële voordelen van de boeren. Ook is het een goede indicator van de effectiviteit van Fairtrade Nederland.

PLANNEN, EVALUATIE EN KOSTENBEHEERSING

In 2023 gaf de organisatie € 4.791.429 uit. De belangrijkste uitgaven zijn salarissen/sociale lasten (32%), communicatie (24%) en afdrachten aan verbonden (internationale) organisaties (27%).

In 2020 heeft Fairtrade International een nieuwe strategie opgesteld voor de periode tot en met 2025. Deze strategie wordt vertaald naar de Nederlandse situatie in jaarplannen, doelstellingen, indicatoren en budgetten. Elk kwartaal vindt er een evaluatie plaats en wordt deze aan de Raad van Toezicht gerapporteerd. In 2023 is een extra investering gedaan in de ontwikkeling van de markt. De extra investeringen worden primair gefinancierd uit vrijval van NPL fondsen. Het restant komt ten laste van de continuïteitsreserve. De begroting van 2024 laat een normaal bestedingspatroon zien.

FUNDING

Onze kernactiviteiten, het promoten van ons keurmerk, worden volledig gedekt uit de inkomsten uit licentiecontracten. Incidentele programma's worden gedekt uit externe inkomsten.

Risicobeleid.

Risicobeleid

Jaarlijks wordt het risicobeleid geëvalueerd en besproken tijdens een vergadering met de Raad van Toezicht. Risico's zijn in kaart gebracht. De kans dat een risico zich voordoet vermenigvuldigd met de mogelijke financiële impact is het totale financiële risico, dit is de ondergrens van de continuïteitsreserve.

RISICO'S PRIMAIR EXTERN GEDREVEN

COMMERCIEEL

Toelichting	Kans	Impact	Maatregel
Een grote licentiehouder besluit te stoppen met de inkoop van producten e/o grondstoffen onder Fairtrade voorwaarden	Laag	Hoog	1. spreiding van volumes over meerdere licentiehouders en categorieën 2. investeren in klantbinding
Vraaguitval a.g.v. recessie, inflatie of toegenomen onzekerheid	Laag	Hoog	1. spreiding over afzetkanalen (alle segmenten in retail en out of home) 2. spreiding over categorieën
Innovatie houdt geen gelijke tred met veranderende vraag in de markt (o.a. vanuit wetgeving), klanten switchen naar alternatieve oplossingen	Middel	Middel	1. actieve participatie in internationale samenwerking (centers of excellence) op sleutel onderwerpen 2. standaarden van keurmerk aanpassen aan kaders van wetgeving 3. specifieke service proposities ontwikkelen om bedrijven te helpen aan wetgeving te voldoen
Toenemende 'cost of sale' omdat klanten niet bereid zijn extra services te betalen	Hoog	Laag	1. heldere 'offer to market' formuleren 2. investeren in digitalisering 3. standaardiseren van werkmethoden
Onvolledige rapportages (licentiehouders rapporteren niet de werkelijke omzet of volumes of FT producten)	Laag	Middel	1. saldo verklaringen 2. storechecks en deep dives met klanten en in overleg met FLOCERT onderzoeken of zij in hun audits nog extra assurance checks kunnen inbouwen

FINANCIEEL

Toelichting	Kans	Impact	Maatregel
Interne of externe poging om op oneigenlijke manier middelen aan de stichting te onttrekken	Laag	Laag	1. robuuste interne procedures 2. toepassing van functie scheiding
Fraude risico Fairtrade Nederland intern	Laag	Hoog	1. controle technische functiescheiding is doorgevoerd 2. onderzoeken mogelijkheden tot betalingslimieten 3. hoofdgebruiker en operationeel gebruiker in boekhoudsysteem worden gescheiden 4. onderzoeken mogelijkheden tot 'loggen' van wijzigen crediteurenadministratie 5. offerte traject bij uitgaven > € 10k

ICT

Toelichting	Kans	Impact	Maatregel
Datalek of IT-hack	Middel	Hoog	1. IT-beveiligingsbeleid 2. professionele IT-partner

PERSONEEL EN HR

Toelichting	Kans	Impact	Maatregel
Hoge werkdruk personeel, uitval	Middel	Hoog	1. actieve prioritering 2. investeren in positieve en open organisatie cultuur 3. interne back-up voor sleutel functies
Moeilijk om goede mensen te vinden in krappe arbeidsmarkt	Middel	Hoog	1. employer of choice zijn (great place to work) 2. goede mensen vasthouden door secundaire arbeidsvoorwaarden en cultuur die interessant zijn voor nieuwe werknemers 3. ontwikkelingsperspectief bieden in functies
Ernstig incident tijdens een buitenlandreis, waarbij medewerkers slachtoffer zijn	Laag	Laag	1. buitenlandreis protocol 2. gedragscode 3. training van staf in 'high stress' situaties

REPUTATIE

Toelichting	Kans	Impact	Maatregel
Negatieve media aandacht waardoor het vertrouwen in Fairtrade daalt	Laag	Middel	1. transparant en terzakekundig communiceren 2. duidelijk verwachtingen managen 3. professionele woordvoering en crisis communicatie protocol. 4. Fairtrade gedragscode
Gebrek aan of geen impact	Laag	Laag	1. actieve begeleiding voor producentennetwerken 2. Fairtrade International initieert zelf impactstudies en impactrapportages 3. marketing teams van NFO's worden opgeleid en geïnformeerd door Fairtrade International in het kader van verwachttingsmanagement
Fraude met Fairtrade middelen (premie, minimumprijs)	Laag	Middel	1. FLOCERT audits 2. democratische besturen bij coöperaties en premie comités. 3. controle licensing body's vanuit Fairtrade International 4. jaarlijkse controles door accountant
Wangedrag of overschrijding van Ethische normen door Fairtrade medewerkers of vrijwilligers	Laag	Hoog	1. internationale code of conduct is ontwikkeld, onderschreven en geïmplementeerd. 2. internationaal meldpunt voor excessen

ONZEKERHEDEN

Na de wereldwijde covid pandemie zijn er nieuwe onzekerheden ontstaan. De oorlog in de Oekraïne heeft geleid tot grote druk op goederenmarkten. Het klantportfolio is daarom goed gespreid over A-merken, huismerken, discount & full service retail. Bovendien wijst recent consumentenonderzoek uit dat consumenten duurzame en gecertificeerde producten blijven kopen.

Financiële
rapportage.

Financieel verslag 2023

Balans per 31 december 2023 (in euro's)

	31-12-2023	31-12-2022
ACTIVA		
Materiële vaste activa	€ 32.591	€ 12.891
Financiële vaste activa	€ 17.315	€ 17.229
Vorderingen en overlopende activa		
Debiteuren	€ 586.980	€ 683.977
Nog te factureren bedragen	€ 2.736.136	€ 2.031.542
Overige nog te ontvangen bedragen	€ 175.200	€ 62.933
Totaal Vorderingen en overlopende activa	€ 3.498.316	€ 2.778.452
Liquide middelen	€ 1.788.238	€ 2.149.767
	€ 5.286.554	€ 4.928.218
TOTAAL ACTIVA	€ 5.336.460	€ 4.958.338
PASSIVA		
<i>Reserves en fondsen</i>		
<i>Reserves</i>		
- Continuïteitsreserve	€ 1.681.214	€ 2.081.807
- Bestemmingsreserve	€ 59.890	€ 64.077
- Reserve activa bedrijfsvoering	€ 32.591	€ 12.891
Totaal reserves	€ 1.773.695	€ 2.158.775
<i>Fondsen</i>		
- Bestemmingsfondsen	€ 60.000	€ 451.433
Totaal fondsen	€ 60.000	€ 451.433
<i>Kortlopende schulden</i>		
Crediteuren	€ 1.635.456	€ 606.960
Vooruitontvangen bedragen	€ 0	€ 0
Overige nog te betalen bedragen	€ 1.867.309	€ 1.741.170
Totaal kortlopende schulden	€ 3.502.765	€ 2.348.130
TOTAAL PASSIVA	€ 5.336.460	€ 4.958.338

	Werkelijk 2023	Begroot 2023	Werkelijk 2022	Begroot 2024
BATEN				
Baten van particulieren	€ 52.525	€ 5.000	€ 7.932	€ 5.000
Baten van loterijorganisaties	€ 0	€ 0	€ 46.869	€ 0
Som van geworven baten	€ 52.525	€ 5.000	€ 54.801	€ 5.000
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	€ 3.711.799	€ 3.656.500	€ 3.370.949	€ 3.863.000
Overige baten	€ 250.592	€ 208.500	€ 155.765	€ 130.000
Som der baten	€ 4.014.916	€ 3.870.000	€ 3.581.515	€ 3.998.000
LASTEN				
Besteed aan doelstelling				
Keurmerk activiteiten, beheer en administratie	€ 4.758.761	€ 4.340.427	€ 3.417.567	€ 4.283.000
Subtotaal lasten doelstelling	€ 4.758.761	€ 4.340.427	€ 3.417.567	€ 4.283.000
Wervingskosten	€ 4.982	€ 5.000	€ 8.310	€ 2.000
Kosten beheer en administratie				
Kosten beheer en administratie	€ 24.460	€ 0	€ 25.978	€ 0
Som der Lasten	€ 4.788.202	€ 4.345.427	€ 3.451.855	€ 4.285.000
Saldo voor financiële baten en lasten	€ -773.287	€ -475.427	€ 129.660	€ -287.000
Saldo financiële baten en lasten	€ -3.227	€ -3.000	€ -7.174	€ -2.000
Saldo Baten en Lasten	€ -776.514	€ -478.427	€ 122.486	€ -289.000
Bestemming saldo van baten en lasten				
Toevoeging/onttrekking aan:				
- bestemmingsfonds NPL Fairtrade prijs	€ -159.148	€ 0	€ 0	€ 0
- bestemmingsfonds NPL Fairtrade prijs katoen	€ -159.121	€ -214.000	€ -110.152	€ 0
- bestemmingsfonds NPL Fairtrade prijs ontbijtbox	€ -73.164	€ 0	€ 20.811	€ 0
- bestemmingsreserve FLOcert transitie	€ -4.188	€ -43.384	€ 64.077	€ -43.000
- reserve activa bedrijfsvoering	€ 19.700	€ 0	€ -2.822	€ 0
- continuïteitsreserve	€ -400.593	€ -221.043	€ 150.572	€ -246.000
	€ -776.514	€ -478.427	€ 122.486	€ -289.000

Staat van baten en lasten
(in euro's)

(in euro's)	Keurmerk Activiteiten	Beheer en administratie	Werkelijk 2023	Begroot 2023	Werkelijk 2022
BATEN					
Baten van particulieren	€ 52.525	€ 0	€ 52.525	€ 5.000	€ 7.932
Baten van loterijorganisaties	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 46.889
Som van geworven baten	€ 52.525	€ 0	€ 52.525	€ 5.000	€ 54.801
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	€ 3.711.799	€ 0	€ 3.711.799	€ 3.656.500	€ 3.370.949
Overige baten	€ 250.592	€ 0	€ 250.592	€ 208.500	€ 155.765
Som der baten	€ 4.014.916	€ 0	€ 4.014.916	€ 3.870.000	€ 3.581.515
	Keurmerk Activiteiten	Beheer en administratie	Werkelijk 2023	Begroot 2023	Werkelijk 2022
LASTEN					
Afdrachten aan verbonden (internationale) organisaties	€ 1.281.589	€ 0	€ 1.281.589	€ 1.256.927	€ 1.169.987
Communicatiekosten	€ 1.110.391	€ 0	€ 1.110.391	€ 742.000	€ 426.496
Salarissen/Sociale lasten	€ 1.500.640	€ 16.767	€ 1.517.407	€ 1.522.000	€ 1.211.870
Pensioenlasten	€ 201.303	€ 2.249	€ 203.552	€ 225.000	€ 170.926
Overige personeelskosten	€ 241.247	€ 2.695	€ 243.942	€ 102.000	€ 162.969
Bestuurskosten	€ 10.193	€ 0	€ 10.193	€ 8.500	€ 8.182
Huisvestingskosten	€ 100.615	€ 1.124	€ 101.739	€ 93.000	€ 72.594
Kantoorkosten	€ 145.340	€ 1.624	€ 146.964	€ 152.500	€ 154.642
Afschrijvingen	€ 12.520	€ 0	€ 12.520	€ 14.000	€ 11.532
Controle Keurmerk	€ 59.363	€ 0	€ 59.363	€ 60.000	€ 30.227
Internationale activiteiten/productontwikkeling	€ 95.559	€ 0	€ 95.559	€ 164.500	€ 24.120
Subtotaal lasten doelstelling	€ 4.758.761	€ 24.460	€ 4.783.220	€ 4.340.427	€ 3.443.545
Wervingskosten	€ 4.982	€ 0	€ 4.982	€ 5.000	€ 8.310
Som der Lasten	€ 4.763.743	€ 24.460	€ 4.788.202	€ 4.345.427	€ 3.451.855
Saldo voor financiële baten en lasten	€ -748.827	€ -24.460	€ -773.287	€ -475.427	€ 129.660
Saldo financiële baten en lasten	€ -3.227	€ 0	€ -3.227	€ -3.000	€ -7.174
Saldo Baten en Lasten	€ -752.054	€ -24.460	€ -776.514	€ -478.427	€ 122.486

Kasstroomoverzicht			
(in euro's)			
	2023		2022
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Bedrijfsresultaat	€ -773.287		€ 129.660
Aanpassingen voor:			
Afschrijvingen	€ 12.519	€ 11.759	
	€ 12.519		€ 11.759
Veranderingen in werkkapitaal			
Vorderingen	€ -719.865	€ 214.422	
Kortlopende schulden (excl. kredietinstellingen)	€ 1.154.635	€ -591.312	
	€ 434.770		€ -376.890
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	€ -325.998		€ -235.470
Bankkosten	€ -3.227	€ -7.174	
Betaalde winstbelasting	€ 0	€ 0	
	€ -3.226		€ -7.174
Kasstroom uit operationele activiteiten	€ -329.224		€ -242.644
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings in materiële vaste activa	€ -32.219	€ -8.937	
Correctie financiële activa	€ -86	€ -86	
	€ -32.305		€ -9.023
Netto kasstroom boekjaar	€ -361.529		€ -251.667
Mutatie geldmiddelen	€ -361.529		€ -251.667
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:			
Stand per 1 januari	€ 2.149.767		€ 2.401.434
Mutatie boekjaar	€ -361.529		€ -251.667
Stand per 31 december	€ 1.788.238		€ 2.149.767

GRONDSLAGEN VAN DE FINANCIËLE VERSLAGLEGGING

ALGEMEEN

Fairtrade Nederland (voorheen Stichting Max Havelaar) is statutair gevestigd aan de Arthur van Schendelstraat 550 te Utrecht en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41155212. Stichting Fairtrade Nederland heeft als doel het verbeteren van de levensomstandigheden van boeren en werknemers in Afrika, Latijns-Amerika en Azië. Activiteiten van Fairtrade Nederland bestaan onder andere uit het promoten van Fairtrade in Nederland door het Fairtrade keurmerk.

De waardering van activa en passiva vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

RICHTLIJN 650 FONDSENWERVENDE ORGANISATIES

De jaarrekening 2023 is opgesteld conform Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties van de Raad voor de Jaarverslaglegging.

OMREKENING VREEMDE VALUTA

Vorderingen, schulden en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers van afwikkeling.

SCHATTINGEN

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Stichting Fairtrade Nederland verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

FINANCIËLE INSTRUMENTEN EN RISICOMANAGEMENT

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als afgeleide financiële instrumenten (derivaten) verstaan. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost in de 'Grondslagen van waardering activa en passiva'. Stichting Fairtrade Nederland maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

VALUTARISICO

De Stichting heeft vrijwel alleen transacties in Euro's en met relaties binnen de Europese Unie. Het valutarisico is daarmee zeer beperkt.

PRIJSRISICO

De Stichting is niet onderhavig aan prijsrisico's in relatie tot haar activa en passiva.

RENTERISICO

De Stichting heeft geen belangrijke rentedragende vorderingen of schulden. Het renterisico is daarmee zeer beperkt.

KREDIETRISICO

De Stichting heeft geen belangrijke kredietrisico's en monitort de ouderdom van de vorderingen nauwlettend. Om het risico op wanbetaling te verkleinen is het debiteuren beheer deels uitbesteed aan Credifixx.

LIQUIDITEITSRISICO

De Stichting is niet afhankelijk van externe financieringen.

CONTINUÏTEITSVERONDERSTELLING

De directie heeft het vertrouwen in het duurzaam voortzetten van de bedrijfsactiviteiten. De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING ACTIVA EN PASSIVA

ACTIVA

Activa worden in principe aangehouden voor de bedrijfsvoering, tenzij bij de betreffende post expliciet anders is aangegeven.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

De financiële vaste activa worden gewaardeerd op de verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde.

VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

LIQUIDE MIDDELEN

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

RESERVES EN FONDSSEN

Binnen reserves en fondsen wordt een onderscheid gemaakt in vrij besteedbaar vermogen en vastgelegd vermogen.

VRIJ BESTEEDBAAR VERMOGEN

De continuïteitsreserve is een onderdeel van het vrij besteedbaar vermogen, waarvan de bestedingsmogelijkheid door de Raad van Toezicht wordt bepaald.

VASTGELEGD VERMOGEN

De bestemmingsfondsen zijn een afgezonderd deel van het vastgelegd vermogen, waarvan de beperkte bestedingsmogelijkheid door derden is bepaald.

KORTLOPENDE SCHULDEN

De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar.

PENSIOENEN

Fairtrade Nederland heeft voor haar werknemers een beschikbare premieregeling pensioenregeling getroffen bij pensioenverzekeraar Zwitserleven.

De pensioenpremie voor het ouderdomspensioen met ingangsdatum 68 jaar wordt berekend over het jaarlijkse brutosalaris verminderd met de franchise, waarbij de franchise en het wettelijke maximum pensioengevend salaris worden aangehouden. Het percentage voor de verschuldigde premie is afhankelijk van de leeftijd van de werknemer. De werknemer betaalt een deel van de verschuldigde premie.

De over het boekjaar verschuldigde premies worden als kosten verantwoord. Voor per balansdatum nog niet betaalde premies wordt een schuld opgenomen. Aangezien deze verplichtingen een kortlopend karakter hebben, worden deze gewaardeerd tegen de nominale waarde. De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan de pensioenverzekeraar. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening.

In geval van een tekort bij de pensioenverzekeraar, heeft de organisatie geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

BATEN VAN PARTICULIEREN

Opbrengsten uit donaties, giften en schenkingen worden verantwoord in het jaar van ontvangst. Nalatenschappen worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang ervan betrouwbaar kan worden vastgesteld en zeker is dat deze door Fairtrade Nederland zullen worden ontvangen. Voor zover van toepassing worden de opbrengsten verminderd met over de giften en donaties geheven belastingen.

BATEN VAN LOTERIJORGANISATIES

Deze worden verantwoord in het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten van loterijorganisaties worden in de staat van baten en lasten gepresenteerd onder aftrek van de gerelateerde inkoopkosten. In de toelichting zijn deze uiteengezet.

SUBSIDIES VAN OVERHEDEN

Deze worden verantwoord in het jaar waarin zij worden ontvangen, tenzij expliciet anders vermeld.

BATEN VAN ANDERE ORGANISATIES ZONDER WINSTSTREVEN

Deze worden verantwoord in het jaar waarin zij worden ontvangen, tenzij expliciet anders vermeld.

BATEN ALS TEGENPRESTATIE VOOR DE LEVERING VAN PRODUCTEN EN/OF DIENSTEN

Dit betreft de vergoeding voor het gebruik van het Fairtrade/Max Havelaar keurmerk. Deze vergoeding wordt jaarlijks door Fairtrade Nederland vastgesteld. De vergoeding wordt berekend op basis van de door licentiehouders verstrekte omzetopgaven en wordt toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking heeft.

OVERIGE BATEN

Deze worden verantwoord in het jaar waarop ze betrekking hebben en betreffen met name dienstverlening aan zusterorganisaties.

PERSONEELSBELONINGEN

De aan het personeel verschuldigde beloningen worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening in het jaar waarop ze betrekking hebben.

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

De financiële baten en lasten betreffen van derden (te ontvangen) en aan derden (te betalen) interest. Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt.

TOEREKENING KOSTEN AAN DOELSTELLING

Directe kosten worden direct toegerekend aan de betreffende doelstelling. Indirecte kosten worden toegerekend op basis van tijdsbesteding. Doorberekening vindt plaats naar rato van de FTE's besteed aan betreffende doelstelling.

GRONDSLAGEN VOOR HET OPSTELLEN VAN HET

KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode, waarbij het resultaat als uitgangspunt wordt genomen voor het bepalen van de kasstroom uit operationele activiteiten. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstromen uit operationele activiteiten.

Toelichting op de balans per 31 december 2023

Activa

Materiële vaste activa (in euro's)

	2023	2022
Aanschafwaarde per 1 januari	€ 156.768	€ 207.287
Investingen boekjaar	€ 32.219	€ 8.937
Desinvesteringen boekjaar		€ -59.456
Aanschafwaarde per 31 december	€ 188.987	€ 156.768
Afschrijvingen per 1 januari	€ 143.877	€ 191.574
Afschrijvingen boekjaar	€ 12.519	€ 11.533
Afschrijvingen desinvestering boekjaar		€ -59.230
Afschrijvingen per 31 december	€ 156.396	€ 143.877
Boekwaarde per 1 januari	€ 12.891	€ 15.713
Boekwaarde per 31 december	€ 32.591	€ 12.891

Investerings in automatisering worden in drie jaar afgeschreven, de overige investeringen in vijf jaar.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

AANDELEN OIKOCREDIT

Sinds 1996 participeert Fairtrade Nederland in het aandelenkapitaal van Oikocredit, een vereniging die microkredieten verstrekt. Fairtrade Nederland bezit minder dan 1% van de aandelen van Oikocredit. De deelneming kwalificeert derhalve als een deelneming zonder invloed van betekenis.

In 2023 is stockdividend in aandelen ten waarde van € 86,00 uitgekeerd. De doelstellingen van beide partijen vertonen veel overeenkomsten. Bovendien worden partners van Fairtrade Nederland ondersteund door Oikocredit.

Financiële vaste activa

(in euro's)	2023	2022
Verloop:		
Saldo per 1 januari	€ 17.229	€ 17.143
Uit resultaatbestemming	€ 86	€ 86
Saldo per 31 december	€ 17.315	€ 17.229

VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

DEBITEUREN

Het debiteurensaldo is € 586.980 en is verminderd ten opzichte van 2022 (€ 679.804). Van het openstaande debiteurensaldo is € 267.998 een vordering op zusterorganisaties (2022: € 182.400). De toename is het gevolg van een onderlinge verrekening met Max Havelaar France waarover nog onduidelijkheid bestond.

Om het risico op wanbetaling te verkleinen is het debiteuren beheer deels uitbesteed aan Credifixx. Net als in 2022 is er geen aanleiding om een voorziening te treffen voor dubieuze debiteuren.

NOG TE FACTUREREN BEDRAGEN

Dit betreft de door de licentiehouders aan Fairtrade Nederland verschuldigde gebruiksrechtvergoeding over het vierde kwartaal van 2023. Dit bedrag is begin 2024 gefactureerd aan de licentiehouders. De toename ten opzichte van 2022 wordt veroorzaakt door de groei van de licentie bijdragen en een late afwikkeling van de afrekening van de licentie bijdragen met zusterorganisaties. De vorderingen hebben een looptijd korter dan een jaar.

Overige nog te ontvangen bedragen

(in euro's)	2023	2022
Nog te ontvangen FI contributie (eindafrekening)	€ 0	€ 25.576
Vooruitbetaalde bedragen	€ 44.699	€ 37.357
Nog te ontvangen omzetbelasting	€ 56.040	€ 0
Nog te ontvangen overige	€ 119.160	€ 0
Nog te factureren omzet	€ 2.691.438	€ 2.031.542
Saldo per 31 december	€ 2.911.336	€ 2.094.475

LIQUIDE MIDDELEN

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van Fairtrade Nederland.

Liquide middelen

Saldo liquide middelen (in euro's)	2023	2022
ASN bank rekeningen	€ 0	-€ 29
Rabobank rekeningen	€ 1.786.952	€ 2.149.745
Kas	€ 13	€ 21
Paypal	€ 1.274	€ 0
Saldo per 31 december	€ 1.788.238	€ 2.149.738

Passiva

Reserves en fondsen

Continuïteitsreserve

(in euro's)

Verloop:	2023	2022
Saldo per 1 januari	€ 2.081.807	€ 1.931.235
Uit resultaatbestemming	€ -400.593	€ 150.572
Saldo per 31 december	€ 1.681.214	€ 2.081.807

In 2023 is de norm voor de minimale gewenste omvang van de continuïteitsreserve aangepast naar de hoogste van de volgende twee normen:

1. 25% van de kosten van de werkorganisatie (€ 1.101.825);
2. het totaal van de risicomatrix die volgt uit het risicobeleid (€ 1.150.000).

Dit betekent voor 2023 dat het besteedbaar vermogen minimaal gelijk moet zijn aan het totaal van de risicomatrix die volgt uit het risicobeleid. Dit resulteert in een minimale norm voor het eigen vermogen over 2023 van € 1.150.000 (2022: € 1.150.000). De continuïteitsreserve is € 1.681.214 en ligt daarmee boven deze norm.

Reserve activa bedrijfsvoering

(in euro's)	2023	2022
Verloop:		
Saldo per 1 januari	€ 12.891	€ 15.713
Overgeboekt naar besteedbaar vermogen	€ 0	€ 0
Uit resultaatbestemming	€ 19.700	€ -2.822
Saldo per 31 december	€ 32.591	€ 12.891

Dit deel van het eigen vermogen kan niet zonder meer worden besteed, omdat hiermee de activa voor de bedrijfsvoering zijn gefinancierd. De stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde van de immateriële en materiële vaste activa per 31 december 2023. De boekwaarde is in 2023 toegenomen door investeringen in kantoorinventaris en automatisering.

BESTEMMINGSRESERVE

Bestemmingsreserve

(in euro's)	2023	2022
Verloop:		
Saldo per 1 januari	€ 64.077	€ 0
Onttrekking	€ -73.830	€ 64.077
Dotatie	€ 69.642	€ 0
Saldo per 31 december	€ 59.890	€ 64.077

In 2022 heeft Fairtrade Nederland alvast een deel van het vrij besteedbare vermogen verwerkt in een reserve voor te verwachten kostentoeename vanuit compliance audits door FLOCERT van Nederlandse licentiehouders in de komende jaren die Stichting Fairtrade Nederland deels compenseert. In 2023 heeft de eerste onttrekking plaatsgevonden. Tegelijk heeft ook een toevoeging plaatsgevonden.

Bestemmingsfondsen

(in euro's)	1 januari 2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	31 december 2023
NPL Prijzen	€ 159.148	€ 0	€ -159.148	€ 0
NPL Fairtrade prijs katoen	€ 219.121	€ 0	€ -159.121	€ 60.000
NPL Fairtrade prijs ontbijtbox	€ 73.164	€ 0	€ -73.164	€ 0
Saldo	€ 451.433	€ 0	€ -391.433	€ 60.000

BESTEMMINGSFONDSEN

De beschikbare NPL fondsen zijn in 2023 gebruikt voor extra media inzet en ter ondersteuning van het merk Fairtrade. Het saldo is ultimo 2023 € 60.000 en heeft een bestemming gekregen waarvan de uitvoering in 2024 plaatsvindt.

KORTLOPENDE SCHULDEN

CREDITEUREN

Het saldo crediteuren is € 1.028.496 hoger dan in 2022 als gevolg van in december ontvangen inkoopnota's waarvan de betalingstermijn nog niet was verstreken. Van het openstaande crediteurensaldo is € 1.234.577 een schuld aan zusterorganisaties (2022: € 361.385).

OVERIGE NOG TE BETALEN BEDRAGEN

Deze post betreft verplichtingen die in 2023 zijn aangegaan en die als volgt gespecificeerd kunnen worden:

*Overige nog te betalen bedragen
(in euro's)*

	2023	2022
Eindejaarsuitkering, opgebouwd vakantiegeld en vrije dagen	€ 185.676	€ 109.471
Loonbelasting, sociale lasten en pensioenpremie	€ 46.581	€ 14.101
Nog te betalen FI contributie (eindafrekening)	€ 21.125	€ 0
Reservering accountantskosten	€ 14.800	€ 14.437
FI leden licentiebijdrage 4e kwartaal	€ 1.131.746	€ 1.397.469
Innovatie en groei	€ 94.273	€ 96.992
Nog te betalen FLOcert transitie	€ 72.287	€ 0
Nog te betalen omzetbelasting	€ 0	€ 5.092
Overige	€ 300.821	€ 103.608
Saldo per 31 december	€ 1.867.309	€ 1.741.170

De post Fairtrade International leden licentiebijdrage 4e kwartaal heeft betrekking op de licentiebijdrage van Nederlandse licentiehouders die in het buitenland verkopen. Fairtrade Nederland int deze bijdrage en betaalt deze door aan de zusterorganisaties in het betreffende land.

Er zijn geen schulden of overlopende passiva met een looptijd langer dan één jaar.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN
HUURVERPLICHTINGEN

Fairtrade Nederland huurt een kantoor aan de Arthur van Schendelstraat te Utrecht. Het huurcontract eindigt van rechtswege op 1 oktober 2024. Het huurcontract zal worden verlengd. De huurlast bedroeg in 2023 op jaarbasis € 62.834 (2022: € 57.447).

BANKGARANTIE

Aan de verhuurder van het pand aan de Arthur van Schendelstraat is een bankgarantie van € 42.133 afgegeven als waarborg.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2023

DOELBESTEDINGSPERCENTAGE VAN DE BATEN

Het percentage bestedingen aan doelstellingen/totale baten aan doelstellingen is 122%. Dit percentage ligt boven de 100% omdat een deel van de extra uitgaven eenmalig is gefinancierd door vrijval van voorzieningen en verlaging van de continuïteitsreserve.

DOELBESTEDINGSPERCENTAGE VAN DE LASTEN

Het percentage bestedingen aan doelstellingen/totale lasten is 100%.

FONDSENWERVINGSPERCENTAGE

Het percentage baten eigen fondsenwerving / kosten eigen fondsenwerving is 1.054% als gevolg van aan Fairtrade Nederland toegewezen legaat.

BATEN

BATEN VAN PARTICULIEREN

Incidenteel worden er giften en donaties ontvangen van particulieren. De boodschap van Fairtrade Nederland is dat het kopen van producten met het Fairtrade keurmerk een duurzame manier is om kleine boeren en plantage werknemers in Afrika, Latijns-Amerika & Azië te helpen. In 2023 is € 52.525 ontvangen uit donaties en nalatenschappen.

Door te voldoen aan de eisen van het CBF keurmerk, waarborgt Fairtrade Nederland dat zij op een verantwoorde manier met deze giften omgaat.

BATEN VAN LOTERIJORGANISATIES

In 2023 heeft Fairtrade Nederland geen inkomsten gehad uit activiteiten gerelateerd aan loterijorganisaties. Tevens zijn er geen nieuwe subsidies ontvangen.

(in euro's)

	2023	2022
NPL prijzen		
Verkoopwaarde	€ 0	€ 646.053
Inkoopwaarde	€ 0	€ -599.184
Saldo	€ 0	€ 46.869

BATEN ALS TEGENPRESTATIE VOOR DE LEVERING VAN PRODUCTEN EN/OF DIENSTEN

De gebruiksrechtvergoeding kan als volgt per product worden gespecificeerd.

	Realisatie 2023	Begroet 2023	Realisatie 2022
Product			
Warme dranken, koffie	€ 1.142.984	€ 1.252.885	€ 1.010.700
Vers fruit en groenten, bananen	€ 1.140.566	€ 1.212.411	€ 1.144.361
Chocolade, Biscuits en banket	€ 3.353.337	€ 3.223.656	€ 2.972.981
Warme dranken, thee	€ 397.753	€ 418.712	€ 381.106
Jam, honing en broodbeleg	€ 121.943	€ 123.199	€ 110.329
Alcoholische dranken	€ 28.713	€ 53.314	€ 43.602
Bloemen	€ 45.698	€ 41.000	€ 40.643
Anders	€ 1.965.591	€ 1.544.823	€ 1.698.425
Subtotaal voor korting	€ 8.196.586	€ 7.870.000	€ 7.402.147
Korting	€ -4.630.719	€ -4.368.500	€ -4.203.011
Subtotaal na korting	€ 3.565.867	€ 3.501.500	€ 3.199.136
Inhouding voor export	€ 24.454	€ 25.000	€ 56.917
Overige diensten	€ 121.478	€ 130.000	€ 114.896
Totaal	€ 3.711.799	€ 3.656.500	€ 3.370.949

Overige diensten hebben betrekking op additionele dienstverlening aan gebruikers van het keurmerk.

OVERIGE BATEN

In 2023 betreft dit een vergoeding van zusterorganisaties voor het beheer van internationale klanten.

LASTEN

Afdracht aan verbonden (internationale) organisaties

Het ontwikkelen van keurmerkvoorwaarden, nieuwe producten en het monitoren van producenten gebeurt centraal vanuit Fairtrade International, de internationale koepelorganisatie. De bijdrage aan Fairtrade International en FLOCERT (dit is de onafhankelijke certificeringsorganisatie die de neutraliteit van het Fairtrade systeem garandeert) was in 2023 36,2% (2022: 36,2%) van de licentiebijdragen.

COMMUNICATIEKOSTEN

De meeste kosten hangen samen met campagnes zoals Fairtrade Week, Katoen Campagne, Always On-Social Media. De werkelijke communicatiekosten in 2023 waren € 368.391 hoger dan begroot door een extra investering in media inzet en ter ondersteuning van het merk Fairtrade.

De arbeidsvoorwaarden voor werknemers zijn vastgelegd in de Arbeidsvoorwaardenregeling Fairtrade Nederland, de salarisschalen (FIS) zijn hier onderdeel van. In 2012 is door een extern bureau een belonings- en functieonderzoek uitgevoerd. Hierin zijn alle functies beschreven en gewogen en vergeleken met een aantal functies van vergelijkbare goede doelenorganisaties.

Incidenteel maakt de organisatie gebruik van vrijwilligers en stagiairs.

Fairtrade Nederland volgt de Regeling beloning directeuren van goede doelenorganisaties. De Raad van Toezicht heeft in 2020 consultancybedrijf Korn Ferry gevraagd een functie-evaluatie uit te voeren van de positie van de directeur. De uitkomst van deze evaluatie is dat de directeursfunctie geclassificeerd is in functiegroep I met 475 punten (Basis Score Directeuren, BSD). In het kader van de hertoetsing door het CBF (2022) is de punten toekenning opnieuw bekeken en 5 punten hoger uitgekomen. Dit heeft geen invloed op de functiegroep vaststelling.

Hier vloeien voor 2023 de volgende maxima uit voort:

- een bruto jaarinkomen van € 152.661;
- een bezoldiging van € 221.400.

SALARISSEN/ SOCIALE LASTEN

Salarissen & sociale lasten

(in euro's)	Realisatie 2023	Begroot 2023	Realisatie 2022
Bruto salaris	€ 1.203.782	€ 1.200.000	€ 973.747
Sociale lasten	€ 212.130	€ 210.000	€ 163.454
Ontvangen ziektegeld	€ -9.937	€ 0	€ -15.595
Saldo 31 december	€ 1.405.975	€ 1.410.000	€ 1.121.606

Aan het begin van het jaar was een aantal vacatures nog niet ingevuld.

Op 31 december waren er geen vacatures open. In 2023 zag de bezetting er als volgt uit:

Naam	Formatie 1 januari 2023	Formatie 31 december 2023
Business Development	4,10	4,80
Directie	1,00	1,00
Financiën, licensing & services	2,40	4,60
Marketing & communicatie	2,40	3,35
Policy, supply & development	4,35	4,35
Ouderschapsverlof	-0,30	-0,20
	13,95	17,90
Vacatures	3,75	0,00
	17,70	17,90

Naam Functie	P. d'Angremond algemeen directeur	P. d'Angremond algemeen directeur
Dienstverband	2023	2022
Aard (looptijd)	onbepaald	onbepaald
uren	40	40
part-time percentage	100	100
periode	1/1-31/12	1/1-31/12
Bezoldiging (EUR)		
Jaarinkomen		
bruto loon/salaris	120.362	108.168
vakantiegeld	9.029	8.552
eindejrsuitkering, 13e/14emnd	1.000	850
jubiläum uitkering	0	2.434
eenmalige uitkering	0	2.500
variabel jaarinkomen	0	0
Totaal	130.391	122.504
SV lasten (wg deel)	4.473	4.030
Belastbare vergoedingen/bijtellingsen	0	0
Pensioenlasten (wg deel)	38.490	34.174
Overige beloningen op termijn	0	0
Uitkeringen beëindiging dienstverband	0	0
Totaal bezoldiging	173.354	160.708

Het jaarinkomen van de individuele directieleden (in loondienst) blijft binnen het maximum. Ook het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellingsen, de pensioenlasten, de pensioencompensatie en de overige beloningen op termijn samen, blijven binnen het in de regeling opgenomen maximum. Vanwege het uittreden van de bestuurder gedurende 2024 is in 2023 een transitievergoeding overeengekomen van € 43.712. Deze vergoeding zal aan het einde van het dienstverband worden uitbetaald.

PENSIOENLASTEN

Vanaf 2020 heeft Fairtrade Nederland voor haar werknemers een pensioenregeling getroffen waarbij de pensioenuitkeringen gebaseerd zijn op beschikbare premie. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij pensioenverzekeraar Zwitserleven. Op de premie wordt een eigen bijdrage van medewerkers in mindering gebracht.

OVERIGE PERSONEELSKOSTEN

Deze kosten vallen hoger uit dan begroot door kosten voor ingehuurd personeel. Deze besteding maakt onderdeel uit van het extra investeringsplan om bekendheid, verkoop en sales pitches te stimuleren.

BEZOLDIGING BESTUURDERS

De Raad van Toezicht is onbezoldigd en ontvangt alleen op verzoek een reiskostenvergoeding.

HUISVESTINGSKOSTEN

Het kantoorpand wordt gehuurd van Bouwinvest Dutch Institutional Office Fund N.V. en wordt gezamenlijk gebruikt met Oikocredit.

Sinds maart 2022 wordt het kantoor gedeeld met Fair Climate Fund en Fair&Sustainable.

KANTOORKOSTEN

Hieronder vallen onder andere reis-, telefoon-, kopieer-, administratie- en ICT-kosten. De hoogte van de kantoorkosten is in lijn met de begroting.

CONTROLE KEURMERK

De kosten voor Controle Keurmerk zijn gelijk aan de begroting.

INTERNATIONALE ACTIVITEITEN EN PRODUCTONTWIKKELING

Deze post bestaat uit kosten voor internationale reizen, impactstudies en kosten voor lobby activiteiten. In 2023 zijn twee reizen naar het buitenland gemaakt met personeel en zakenrelaties om kennis te maken met producentennetwerken en coöperaties. Deze reizen waren onderdeel van de begroting en de kosten zijn binnen het budget gebleven.

KOSTEN BEHEER EN ADMINISTRATIE

Voor het beheren en administreren van projecten die worden gefinancierd uit de posten Baten uit eigen fondswerving en Baten uit acties van derden, wordt naar rato 0,2 fte van de 17,90 fte doorberekend.

SALDO FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

Het saldo van bankkosten en ontvangen rente is € 3.227.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Na balansdatum zijn er geen gebeurtenissen van belang die vermeld moeten worden.

Utrecht, 25 juni 2024

De Raad van Toezicht van Fairtrade Nederland:

Martijn van Dam (voorzitter)

Eric Drok

Sietze Montijn

Rowena Achterkamp

Lynn Zebeda

Lydie Siebers

Directeur bestuurder:

Peter d'Angremond

OVERIGE GEGEVENS

CONTROLEVERKLARING

De door Flynth afgegeven controleverklaring is hierna opgenomen in dit verslag.

Verwerking resultaat

De resultaatbestemming staat gespecificeerd in de staat van baten en lasten op pagina..

Het resultaat over 2023 is € 776.514 negatief. Hiervan komt € 375.921 ten laste van de bestemmingsreserves en de overige € 400.593 wordt onttrokken aan de continuïteitsreserve.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de raad van toezicht van Stichting Fairtrade Nederland

Verklaring over de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Fairtrade Nederland te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Fairtrade Nederland op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de staat van baten en lasten over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Fairtrade Nederland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in dit jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het verslag van de directie;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende organisaties is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directeur is verantwoordelijk voor het opstellen van het verslag van de directie en de overige gegevens in overeenstemming met de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende organisaties.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directeur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De directeur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende organisaties. In dit kader is de directeur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directeur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directeur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directeur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directeur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directeur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de directeur en de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

's-Hertogenbosch, 25 juni 2024
Flynth Audit B.V.

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

L.K. Korterink MSc RA

Colofon

Redactie

Marleen Kolijn

Financiële rapportage

Gert van Zwol

Clemens Zuurhout

Accountant

Flynth Audit B.V.

Vormgeving

Kiki Maat

Diewertje van Wering

Fotoredactie

Kiki Maat

Fotografie

Edgar Eduardo Sacayon

Winchester Creatives

Fairtrade NAPP

Francis Kokoroko

Tessa Jol

Guillermo Granja

Marnix Foeken

